

estraveller

Reisiajakiri • 1/2011 • veebruar-märts • Hind 2 € • Estraveli püsikliendile tasuta

TAIMAA

loe ja säästa raha

PÕHUTEATER Teater NO99 Skoone bastionil **VEE ALL**
Sukeldumas Filipiinidel **PETERBURI** Kümme põhjust minna
SAKA Härrastemaja on valmis **LÄHIS-IDA** Naiste rattamatk
TULETORNID Napoli, Capri, Sorrento **SCHENGENI** Külas
KUNINGALOSSIS Riigivisiidil **GRUUSIA KÖÖK** Tallinnas

9 771736 002002

ISSN 1736-0021

Ärilaenuud LHV-st

Tutvu finantsteenuse tingimustega lhv.ee ning vajaduse korral konsulteeeri meie asjatundjaga.

Laenusumma:

125 000 EUR kuni 2 000 000 EUR

Laenu kasutamise eesmärk:

põhivarainvesteeringute finantseerimine

käibekapitali finantseerimine

osaluste omandamise finantseerimine (MBO, LBO)

PRIA, EAS ja KIK toetuste sildfinantseerimine

Allkiri

LHV aitab Sinu ettevõttel saavutada ärieesmärke olukorras, kus omakapitali napib. Uuri oma ettevõttele sobivaid laenuvõimalusi veebis **lhv.ee** või telefonil **6 800 400**.

16

Põhuteater

Teater NO99 ehitab kultuuripealinnas Skoone bastionile midagi seninägematut.

36

Naised ratastel

Meenutusi tänavugi toimuvalt rahu-teemaliselt rattaretkelt Lähis-Idas.

12

Leiud

Seekord leidsime Wiiralti, hõljuktakso ning Schengeni.

44

Teel Itaalia tuletornide juurde

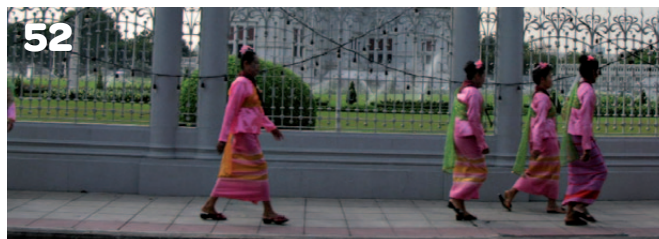
Tuletornihuviline Hedda Peet Napoli lahe ääres uitamas.

20

Veealuste aarete saared

Kaido Haagen sukeldub ja pildistab seekord Filipiinidel.

52

Kuidas Tais juveelipettuse ohvriks langeda

Kõik pole kalliskivid, mis hiilgavad (ja odavad).

28

10 põhjust sõita Peterburi

Silvia Pärmani soovitusel neile, keda kanalid, katedraalid ja muuseumid ei köida.

58

Kaks ööd Rootsi kuningalossis

Marko Mihkelson ööbis presidendi riigivisiidi ajal Stockholmis kuninga juures.

32

Ebaeestilik mõisahäärber pankrannikul

Saka mõisa vast renoveeritud härrastemaja.

62

Hinkaali Maja

Uus ja ootamatult hea Gruusia köök Tallinna bussijaama lähistel

REISIKINDLUST
Tee soodne reisikindlustus
www.salva.ee või reisibüroos

Reisimine on jätkuvalt seiklus

Vaevu hakkab ununema mullune tuhahäda, kui saime uue hoobi – mingid tüübid märatsevad eestimaalaste suvilas Egiptuses. Kus meie nüüd siis puhkame? Mis neil arus on? Tahavad vabadusi? Ise rebivad muuseumis ju muumiatel päid otsast!

Selle kirjutamise ajaks olid reisikorraldajad Egiptuse kuuks ajaks oma sihtkohtadest kustutanud ja välisministeerium soovitanud seal kiiresti lahkuda. Hoiatusi uuendab ministeerium muide oma kodulehel eri riikide kohta üle päeva. Viimastel nädalatel on läinud näiteks teravamaks Tai ja Laose piiril, Roheneemesaartel levib järjekordne kuri palavik, Nigeerias on suurenenud terrorioht, Austraaliat ähvardab tsüklon Yasi, rääkimata kõigist uputustest, värinatest, sadudest või põudadest, kuuma- või külmalainetest, mille eest ei jaksa keegi hoiatadagi.

Jälle küsivad murelikud kodanikud, et kuhu, oh kuhu ses rahutus maailmas siis tänava natukegi ohutu reisida on. Võimatu öelda, sest maailmarahu pole enda võimalikkust veel tõestanud, emakese looduse toiduahelas jäävad inimesed igal juhul alla, aga kui välisministeeriumigi soovitusi jälgida, peaks ikka enamikust kohtadest elu ja tervisega koju tagasi saama. Ja ons siis koduski nii ohutu?

Tegelikult juhtub õnnetusi õige harva, meeleavaldused on kodanike tavapärase tööriist, ilm on ilm, malaaria- ja hepatiidirisk on nagoonii poolel maakeral ja terrorioht ... tegelikult me ju vihkame kirega neid viimasel aastakümnel lisandunud turvanõudeid. Ja teisest küljest – sealsamas kodus Egiptuseski on turiste ajuti ikka rünnatud, ärevaid hetki kogetakse ka Euroopa lennujaamades, kümned tuhanded inimesed protestisid äsja Brüsseli tänavatel, Pariisi ja Ateena mäsudest rääkimata, ning kahtlases rajoonis pimedal ajal üksipäini hulkumine on igal pool seikluslik. Nii et ohtu satub reisija suuresti kas juhuse läbi või enda rumaluse tõttu.

Muidugi saaks me Estravelleris jätta helge mulje, et turism pakub üksnes positiivset. Siis ei tohiks me selles numbris kindlasti kirjutada naiste rattamatkast Lähis-Idas (kuhu välisministeerium ei soovita praegu samuti reisida), veel murelikumad ei julgeks reklaamida ka sukeldumist Filipiinidel, kus registreeritakse iga päev 20 maavärinat, suuremad neist tekitavad tsunamisid jne.

Samas aitab aga kõhe lugu Taimaalt lugejail vältida sattumist samasuguse juveelipettuse lõksu. Pole need lood, muljed ja sihtkohad siin ega turism tervikuna ju lugejate meele lahutamiseks ega hirmutamiseks, vaid ka harimiseks. Ei taha Lähis-Ida rahvad tegelikult kiselda ja teisi tappa, vaid vastupidi – rahu; ega soovi anarhistlikult käituv Egiptuse rahvas midagi rohkemat kui vabaneda aastakümneid valitsenud autokraatiast.

Kas olnuks Eesti taasiseseisvumise eelaastatel siia reisimine turistile hirmus ohtlik? Meilgi olid tankid tänavail ja rahvas kogunes kümnete tuhandete kauppa. Tahtnuks me, et kogu maailm vaadanuks Baltikumi kui kahtlast kanti, mis tuleks unustada, kuni kõik on korras, rahu maa peal ja euro taskus? Pigem ootasime, et teisedki teaks, et siin elavad normaalsed inimesed, kelle rahval on ka õigused; et nad toetaksid meid, kuis vaid saavad.

Aga noh, pea ükski meedias kõnelenud Eesti turist ei märganud Egiptuses oma kuurortides midagi hirmutavat, nii et paljude jaoks polegi mingit probleemi.

ALARI RAMMO

Zhou Minjun | Dreamstime.com

estraveller

Estravel/American Express Travel reisijakiri. Ilmub veebruaris, aprillis, juunis, augustis, oktoobris ja detsembris.

Väljaandja Estravel AS, Suur-Karja 15, 10140 Tallinn. Telefon 626 6200. E-post estraveller@estravel.ee

Reklaam Nordicom, 5666 7770 reklaam@nordicom.ee

Teostus Criteri VMG OÜ

Sisu Alari Rammo, alari@criteri.ee

Vorm Karl-Kristjan Nigesen

Keel Katrin Kern

Kaardid Helle-Mai Pedastsaar

Ristsõna GH Press

Trükk Printall, trükiarv 16 000

Väljaandja, toimetajate ja autorite vastutus piiratud. Ajakirjas ilmunud materjalide kasutamine on lubatud ainult täieliku viitega allikale.

Estravelleris ilmuv materjal ei väljenda Estraveli seisukohti, kui pole nii öeldud. Väljaandja ei vastuta teenusepakujate poolt tehtavate muudatuste eest sõiduplaanides, hindades jms.

Ilmub alates 2000. aastast.

Internetis loetav www.estravel.ee/estraveller

estravel

Tele2 on kõikjal!

Suhtle enam kui 150 riigis üle maailma

newton

tele2.ee

TELE2

Milleks maksta rohkem

Julien Gondin | Dreamstime.com

Matkale jalgrattaga. Vietnamisse!

Kui sulle tundub, et sõnad reisimine, jalgrattad, hea seltskond ja kultuur võivad mahutada ühte lausesse, siis loe kindlasti edasi. Mõni aeg tagasi sai Estravel põneva koostööpakkumise rattasõprade seltskonnalt firmast Citybike OÜ, kes korraldavad rattareise eksootilisse Vietnamisse.

Tegemist on eelkõige kultuurireisiga rattasadulas, kus näeb võrratult palju rohkem kui bussiaknast. Samas on ratturitel saatemasin alati käeulatuses, nii et iga sõitja saab valida päevateekonna pikkuse vastavalt oma enesetundele ja võimetele, samuti seikleb grupiga kohalik ja kogenud rühmajuht.

11-päevasesse reisiprogrammi mahub 10 rattapäeva, distantsid ulatuvad 25 kilomeetrist päevas 120 kilomeetriteni. Retk algab Dalati linnast, sealt jätkatakse sõitu Ta Nung'i piirkonnas, möödudes juurvilja- ja lillepõldudest, metsadest ja kohviistandustest, külastatakse seenefarmi, Nam Ban'i maaturgu, siidifarmi ja -tehast. Edasised päevad mööduvad Vietnami maapiirkonnas, kus kõigil on võimalik tuttavaks saada kohalike traditsiooniliste eluviisidega.

Reisi lõpu poole saab ka toruujuda, osaleda kalastusretkel ja muidu mõnuleda. Reisi pikim tõus on 10 km jooksul 50 meet-

rit. Aga nagu elus ikka, siis igale kenale tõusule järgneb ka pikk laskumine.

Kuigi kilomeetrid võivad tunduda hirmuäratavad, siis tegelikult on see mõnusalt ja mõõdukalt läbitav marsruut. Kes ära väsib, saab edasi sõita saateautoga. Kui panete ise kokku vähemalt kümnese rühma, saate reisiile kaasa ka eestikeelse saatja.

Kogu programm hind algab 1140 eurost (koht kaheses toas, eeldab kaht koos reisivat täiskasvanut), selle raha sees on majutus, toitlustus vastavalt programmile, kliimaseadmega saatemasin (vajadusel saab seal puhata, masinas on ka pagas ja varurattad), ratas, kiiver, esmaabi, paranduskomplekt, ingliskeelse giidi-mehaaniku teenused; kogu programmi jooksul toidumoon bussis: vesi, karastusjoogid, puuviljad ja muu vajalik energiataastuseks või puhkepausiks; kõik programmis nimetatud külastused ja sissepääsumaksud, paadisõit ja ekskursioonid, rongipiletid Hue–Hanoi, majutuse ja teeninduse maksud, pagasi transport.

Hinnale lisanduvad: lennupiletid Vietnamisse ja tagasi, kohalikud lennupiletid Hanoi ja Saigoni vahel, Vietnami viisa ja reisikindlustus.

Loe lähemalt www.citybike.ee või võta ühendust Estraveliga.

Pidutse nagu hispaanlane!

Horizon Travel on oma reisiprogrammi täiendanud kahe Hispaania-reisiga, mis viivad eestlase otse keset kuumaverelise rahva aasta suurimaid pidustusi. Veebruaris nimelt lennutatakse teid Tenerifele osalema maailmakuulsal karnevalil ning aprillis Mallorcale viiepäevasele lihavõttereisile.

Tenerife karnevalid on paljude meelest maailma parimad Rio de Janeiro kuulsate karnevalide järel. Peaaegu kuu aega kestvad karnevalipidustused kätkevad endas rohkesti üritusi, näiteks kuninganna valimine, liikumisrühmade, tänavorkestrite ja -teatrite jõukatsumised ning võistumängimised. Erksavärviline pidu toob kokku rahvast üle kogu maailma. 2011. aasta karneval toimub

10. veebruarist 13. märtsini.

Lihavõttereisi 21–25. aprillini kevadiselt kaunile Mallorcale on Horizon Traveli plaanis juba teist aastat ning juba äärmiselt populaarne. Tähtis usupüha omandab katooliiklikus keskkonnas hoopis uue mõõtme ja tunde. Hispaanlaste jaoks on see üks aasta tähtsamaid pühi. Pidustused algavad traditsiooniliselt juba nädal varem palmipüüdepäeval Domingo de Ramos, mil leiab aset esimene suurem rongkäik. Sealt edasi toimub väiksemaid rongkäike igal öhtul.

Nädalase karnevalireisi hind algab 410 eurost ning viiepäevase lihavõttereisi hinnad 351 eurost. Reise kohta saad igakülgset lisainformatsiooni Estraveli kontoritest.

Arwaesabi | Dreamstime.com

Santa Cruz de Tenerife karnevali suur paraad.

Purjelaevad Marmarises.

Korfu idüll.

Veski Sitsiilias

Reisikorraldajate suvesihtkohad paigas

On aeg. Täpsemalt aeg hakata planeerima suviseid puhkusereise. Eesti reisikorraldajate kalendrites figureerivad enamasti vanad tuttavad Türgi, Kreeka, Hispaania ja Portugali kuurordid, kuid leidub ka paar uut ja põnevat sihtkohta.

Horizon Travel pakub 2011. aastal Hispaania kuurorte Costa del Soli ja Mallorcat,

Kreeka kroonijuveeli Korfut, ajaloohälli Maltat, Portugali Algarve päikeseranda ning paradüüsaari Madeirat ja Assoore. Uued sihtkohad valikus on Aphrodite saar Küpros, päikesesaar Sitsiilia, ülimalt popp Itaalia kuurortlinn Lido di Jesolo, Balkani pärl Horvaatia, ajalooline Ateena ja Loutraki.

Novatours sel aastal uusi sihtkohti reisi-

plani ei lisa, küll aga on täiendusi kuurortide nimistus. Türgi reiside valikusse on Alanya, Kemer, Belek, Lara ja Side kõrvale lisandunud Marmaris; Kreekas Hania Kreetal.

Ka Tez Tour esialgu uusi sihtkohti ei plaani, täiendusi tuleb ilmselt samuti kuurortide nimistusse, kuid Estraveli trükkimineku ajaks polnud plaanid veel täpselt selgunud.

Kindlustuskaitseid muutuvad

Mitte üksnes Egiptuses viibijail, aga kõigil on ehk kasulik teada, et igasugused massirahutused, sõjad ja relvakokkupõrked on reisikindlustustel alati välistuste hulgas, ehk kindlustus ei korva kojugi pääsemist ning abi võib saada vaid välisesinduste kaudu. Hetkel on ERGO teatanud, et nemad ei paku rahutuste jätkudes just Egiptusse sõitjatele üldse kindlustuskaitset, teised seltsid nii kategoorilised ei ole ja käsitlevad seal tekkivaid kahjusid eeldusel, et need (nt haigestumine) pole seotud rahutustega.

Varem samuti välistatud looduskatastroofide kahjude osas oldi hea tahte märgiks leebem Islandi vulkaanipurske järel, nüüd saab mitmes seltsis lisatasu eest kindlustada nii kurja looduse, kui ka reisiettevõtete korraliste graafikum muutuste vastu – see on samal reisil eraldi pileteid kasutavale Eesti reisijale eriti vajalik.

Värskeima uudisena teatas Salva, et neil saab end nüüd kindlustada ka transpordiettevõtte maksejõuetuse või pankroti vastu, ent see laiene viimase aasta kogemust arvestades muidugi reisikorraldaja või büroo hävingule. Siiski annab niisugune kindlustus vajaliku meelerahu, kui ostad regulaarlendude sooduspileti pikalt ette.

Laevapilet Estraveli veebist

Estravel käivitas aasta alguses uue e-lahendusena laevapiletite broneerimissüsteemi. Aadressil www.estravel.laevapiletid.ee on ülevaade kõikide operaatorite hindadest ja samast keskkonnast saab pileteid ka osta.

Tellimusele ei lisandu ühtegi muud teenustasu. Uus rakendus sobib eelkõige neile, kes soovivad ise veebis broneeringuid teha ja hallata.

Taevased sõnumid

Unetus Helsingis. Jaanuari lõpust lendab Tallinna ja Helsingi vahel uus firma, SASi gruppi kuuluv Blue1. Ülivarane (5.55) väljumine Tallinnast ja hiline (23.55) Helsingist avavad meile uusi ühendusi regulaar- ja tsarterlendudele. Alates 49 eurost ühel suunal.

airBaltic vs käsipagas. Üks ühik reisija kohta salongis, 55x40x20 cm, kuni 8 kg. Või muidu maksad 50 eurot lisaks igal lennul. Koos reisijad ei saa limiite kombineerida, kadus BalticMilesi liikmete viie-eurone soodustus äraantava pagasi eest lennujaamas tasumisel (20 €).

Ryanair jätkab. Tallinna Lennujaama kodulehe uudised ainult Ryanairist ongi! Märtsis lisanduvad lennud Barcelonasse (Girona) ja Bremenisse. Kokku on firmal Tallinnast siis kümme sihtkohta.

Nimeta lennuk. Täna teavad juba kõik, et Estonian Air sai lõpuks uued lennukid kätte! 14. veebruarini käib aga Facebookis veel kahe iluduse nimekonkurss, vaata www.facebook.com/eafans.

Finnair+Quantas. Oneworld'i partnerid alustavad koodijagamist Soome ja Austraalia vahel – teises otsas ootavad Singapuri kaudu maikuust Melbourne, Brisbane, Perth, Adelaide ja Sydney ning juba veebruarist saab Bangkoki kaudu Sydneyesse.

Jälle Berliini. Estonian Air lendab maist septembri lõpuni jälle kolm korda nädalas Tallinnast Berliini (Tegel), ja teeb seda neli korda nädalas ka Viiniusest. Ei, seekord ei ole Viiniuses pörkamist, vaid need on eraldi lennud.

SASi hinnatõus. 22. veebruarist lisab SAS Euroopa lendudel 3-5 eurot kütuse lisatasudele ühel suunal. Nafta läheb muudkui kallimaks, mis sa teed ära.

Emirates Taanis. Koomiksiskandaali tõttu aastaid edasi lükatud plaan saab suvel lõpuks teoks: Emirates alustab igapäevaseid lende Kopenhaageni ja Dubai vahel. Dubai on aga ju üks populaarsemaid ühenduskohti Aiasse, Aafrikasse ja Okeaaniasse.

Budapest ja Gdansk. Air Balticu uued sihtkohad, muide – esimene mai keskelt, teine aprillist, paras aeg suve lähemaletoomiseks. Budapest on ju imeilus ja keskaegne sadamalinn Gdansk on andnud Euroopale ... ee ... Lech Walesa!

Miks lennuhinnad algavad Euroopast?

Estraveli kliendid on korduvalt küsinud, miks reklaamib firma osa lennuhindu algusega näiteks Stockholmist, Amsterdamist või kogunisti Istanbulist.

Eesti väike ja hinnatundlik reisiturgr on suurte rahvusvaheliste lennufirmade seisukohalt vaadatuna sageli pea tähtsusetu – eripakkumisi siia turule tehakse harva ja kampaaniad on sageli vähem atraktiivsed. Seetõttu tuleb pidevalt otsida võimalusi, kuidas mõnest teisest riigist reisi alustades saaks pakkuda soodsamat hinda.

Tõsi, leida tuleb võimalus esmalt sinna pääsemiseks ja Estravel ka aitab selle juures, leides juurde pileti mõnelt teiselt lennufirmalt, märkides selle alati ka pakkumises. Kuna juriidiliselt on eraldi pileti näol tegu eri veolepingutega, on seda korrektne just nii näidata, kuna kummagi lennufirma vastutus lõpeb oma piletiga ja klienti aitab vaid reisitõrkekindlustus.

Rooma hotellidel uus lisamaks

Uuest aastast kasseerivad Rooma hotellid uut maksumust igalt ööbivalt turistilt ja selle suurus sõltub valitud majutuse tasemest. Bed&Breakfast, korterid ning 1-3 tärniga hotellid tähendavad kahe-eurost lisakulu inimesele igal ööl, 4-5-tärnihotellides kolm eurot.

Maks tuleb reeglite järgi tasuda alles kohapeal hotelli vastuvõtus, nii et näiteks Estravelist tellitud majutuse hinnas see ei sisaldu. Igal juhul ära imesta ega pea seda hotelli katseks sind väljamõeldud lisatasuga petta ja arvesta igal juhul väikese lisaväljamõeldusega.

Kuuldavasti levib maks ka teistele turismiga seotud asutustele ja teenustele, näiteks tõusvat muuseumipiletite hinnad ühe euro võrra. Kogutud raha lubatakse kasutada taristu ja turismiga seotud teenuste parandamiseks.

Maksudest hoolimata on Rooma jätkuvalt külastamist väärt metropol ja eriti enne tippaega, näiteks juba varakevadel.

Teie kõige muretum reisikaaslane. American Express® Gold

American Express Gold kaardi peale võite alati kindel olla – mis ka reisel ei juhtuks, Gold kaart aitab Teil leida kiire ja meeldiva lahenduse. Spetsiaalne reisisteenindus on valmis Teid abistama 24 h päevas: lennupiletitest personaalsete puhkusepakettideni, autorendist Teie reisiaegse nõustamiseni kriisilukordades.

Uued ja veelgi paremad reisikindlustuse tingimused tagavad Teile ja Teie lähedastele meelerahu ning mitmekülgse meditsiinilise, juriidilise ja muu reisiga seonduva abi ööpäev läbi.

Priority Pass'i liikmestaatus võimaldab Teil vajadusel põgeneda káarikkast úldsaaalist mugavasse áriklasi ootesaali ligi 500 suuremas lennujaamas.

Esmaklassiline reisisteenindus ja reisikindlustus ootavad Teid!

Kui Teil ei ole veel American Express Gold krediitkaarti, siis võtke meiega ühendust telefonil **888 6888**, täitke kaarditaotlus www.americanexpress.ee või tulge lähimasse Swedbanki kontorisse.

American Expressi krediitkaartide pakkujaks on Swedbank AS. Tutvuge tingimustega www.americanexpress.ee ja vajadusel konsulteerige pangatöötajaga.

Minu aeg. Minu kaart.™

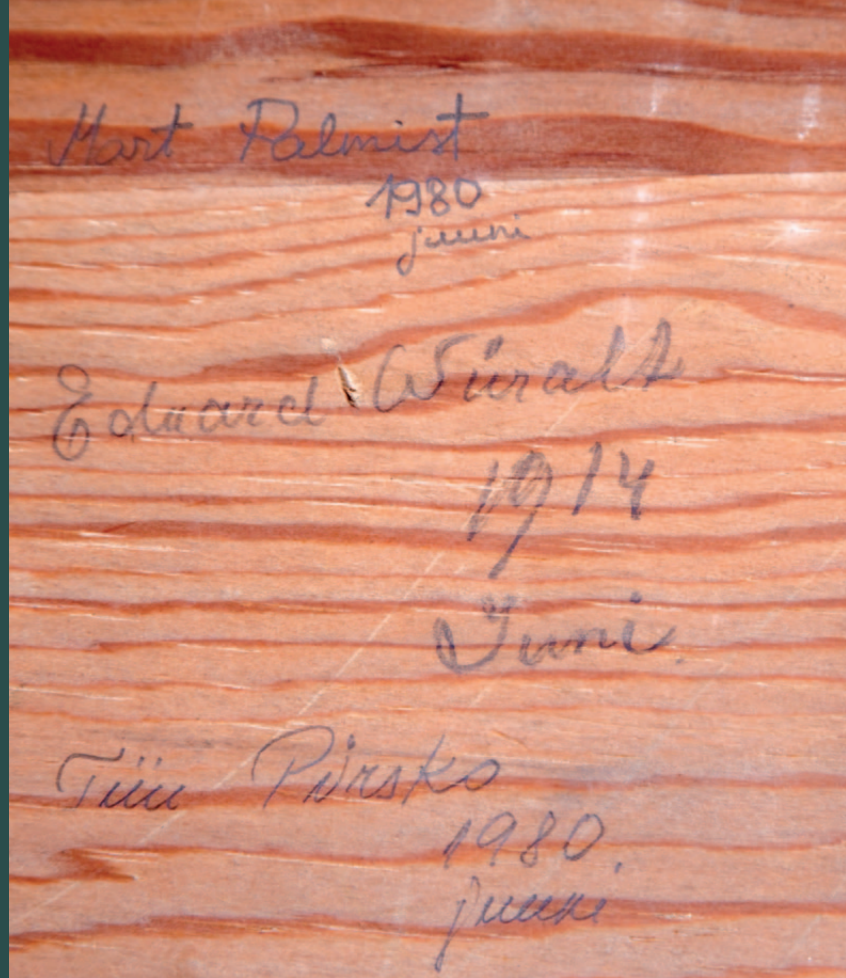
Signeeritud uks

Koeru kirik on üks tähelepanuväärsemaid kesk-aegseid sakraalhooneid Eestis. Ilus ja salapärane, peidab ta endas krohvikihide all ja osalt nähtavalgi sein- ja laemaalinguid ning mitut põnevat rai detaili. Kuid neid te kas juba teate või märkate kirikusse sattudes isegi. Hoopis vähem tuntud vaatamisväärsus leidub rõdul oreli varjus.

1914. aastal, ilmasõja puhkemise suvel, tolsamal, millest räägib hiljuti linastunud "Polli päevikud", liikus siin kirikus kuueteistaastane Eduard Wiiralt. Ilmselt oli toonase leeripoiis kohuseks ka orelile tuult tallata ja küllap igavuse peletamiseks jäädvustas ta oma nime orelikapi uksele. Nädalajagu hiljem, ilmasõja puhkemise järgsel päeval toimus leeri lõpetamine ning tänagi kiriklas leiduva ülestähenduse järgi on hilisem kunstnik oma leeriõpingute eest saanud hindeks "davolna harašoo". Korralik koolipoiis hinne.

Kirikurahvas lubab, et kui vähegi raha leidub, on kunagi palverändurite peatuspaigaks olnud pühamu ukseid järgmisel suvel "Teeliste kirikute" programmi raames taas valla. Kui kõik päris nii hästi ei lähe, tuleb selle suursuguse kirikuhoone külastus pastoraadis ette kokku leppida.

KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Hõljukiga jõeale

Riia jõe kaldal, kunagise ordulossi vahe-juures on üks isevärki peatus. Siit võtab sõiduhuvilised peale amfiibliikur Hivus. Pardale mahub kümnekond inimest ning paarikümneminutilise sõidu eest tuleb loovutada 5 latti. Minimaalne reisisjate arv on kaks, sellest saavad kaetud kütuseraha ja sigaretid, mis järgmiste klientide ootamisele kuluvad.

Sõit jõel kulgeb veel neli-viiskümmend kilomeetrit tunnis, talvel jää peal hoogsamaltki. Kasuta või taksona – kes soovib, võib tellida kokkulepp hinnaga pikema omavalitud marsruudi, ent hõljukijuht hoiatab – kahekesi tuleb kulu natuke suur, kuivõrd kütust kulub 20-25 liitrit tunnis.

Vene rahvusest hõljukikapten teeb teile tiiru Riia jõel ja näitab, kuhu Läti raha kadus, õigemini seletab (ettevaatust, vene keeles!), milliste rajatiste ehitamise najal see lihtsalt ära varastati. Tee viib mööda imposantselt tulevases rahvusraamatukogust, mille siluett meenutab suusahüppemäge, mille torn on masu tõttu jäänud ehitamata. Möödute ka telekeskust majutavast saarest ning sillast, mis olla üks Läti suuremaid korruptsioonimonumente. Oma pikkuse kohta on see väidetavalt Euroopa kalleim sild.

Just jõe poolt vaadates said Riia esmamulje kunagised ristsõidid ja hansakaupmehed, proovi sinagi.

KARL-KRISTJAN NIGESSEN

Schengeni külake

Eesti on juba üle kolme aasta kuulunud sisepiirideta Schengeni viisaruumi, aga kes meist õieti teab, millest selline nimi? Aga vaat ühelt väikeselt külakeselt, kus kohtuvad Luksemburgi, Prantsusmaa ja Saksamaa piirid, sest just seal kirjutati 1985. aastal alla samanimeline leping. Pooleteist tuhande elanikuga Schengen on Vikipeedias ära teeninud vaid kaks lõiku ja tolle lepinguta ei teaks teda üldse keegi, aga mullu kevadel oli lihtsalt põhimõtte pärast vaja käia ja koht üle kaeda.

Peamiselt viinapuudega kaetud nõlva ja

laia Moseli jõe vahele jääval kitsukesel ribal leiab mõne baari, kiriku ja kaks tanklat, nii et peamiseks atraktsiooniks on lepingu mälestusmärk, kirikaial kevadlilled imetlemine ja jõeäärse kohviku lihavõttekaunistuste autori mõttes tänamine. Kannatlikum saab näiteks pikemalt sillal kõõluda, ühe jalaga ühes, teisega teises riigis, ja laevu jälgida.

Suurem osa elust toimubki jõel ja Schengenist lahkudes on imekaunis sõita just ühel või teisel pool riigipiirina kulgevat Moselit viinamägede vahel ühest külalt teise.

Schengeni lepingutki ei kirjutatud alla üheski kohaliku tähtsusega hoones, vaid laeval Printsess Marie-Astrid, mis peaks praegu alustama huvilistele lõbusõite mõnikümmend kilomeetrit ülevalpool Grevenermacheris. Muide, Schengeni lepingul polnud algselt Euroopa Liiduga midagi pistmist, sest härrased ei jõudnud piirikontrolli kaotamises kokkuleppele ning viis riiki tegid omavahel algust sellega, mida me täna euroliidu juures ehk enim naudime.

ALARI RAMMO

Helsingi on mõnusalt lähedal!

Tulge ja nautige traditsioonilist meresõitu, parimaid roogasid ja ehedat meelelahutust! Tallinn-Helsingi liini kõige rõõmsamad hinnad leiata alati Eckerö Line'ilt!

Info ja broneerimine reisibüroodest üle Eesti ja Eckerö Line Tallinna kassast telefonil 66 46 000 www.eckeroline.ee

PILETID alates

15€
(234.70 EEK)

AUTOPAKETT
kuni viiele
reisijale alates

51€
(797.98 EEK)

ÕHTUSÖÖGI ja
KAJUTIGA ülesõit

42€
(657.16 EEK)

ECKERÖ LINE

**Veekindel kaamera seiklushimulisele:
Canon PowerShot D10**

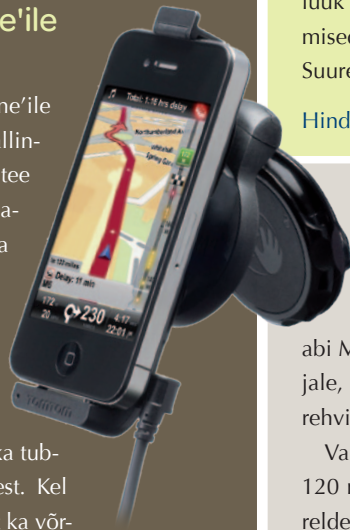
Veekindlad kaamerad on seiklushimuliste taskutes pesitsenud juba aastaid, kümne meetri sügavusse sukeldumist lubavaid on turul täna siiski vaid paar. Canoni PowerShot D10 on neist parima pildikaliteediga, Olympuse konkureeriv kaamera on veidi tugevama kerega. See suurepärase kaamera siin võib viibida kümnes külma-kraadis, pudeneda taskust betoonile ning sattuda vee alla pilte tegema – sobib nii surfarile, sukeldujale, mägiratturile kui ka lapsele rannas mängimiseks.

12,1 megapikslit,
3x optiline suum,
pildistabilisaator
Overallis 299 €

**Aktiivne autokomplekt iPhone'ile
TomTom'ilt**

TomTomi navigatsioonitarkvara on iPhone'ile juba mõnda aega olemas ja töötab hästi Tallinnaski mõningate eranditega Peterburi maantee aadresside osas. Et telefonist ka autonavigaatorina abi oleks, läheb tarvis laadimis- ja kinnitusvahendit ning siin see on – Estraveleri toimetus kasutab ja on rahul. Sisaldab täiendavat SiRF star 3 kiipi, mis muudab tõeliselt tõhusaks ka lahjema GPSiga iPhone 3GS telefoni. Uusima mudeli puhul pole vahe nii radikaalne, too on ise ka tubli, ent tuge ja voolu vajab ta sellegipoolest. Kel operaatoriks Elisa või Tele2, saab Palmtekist ka võrgupiiranguta iPhone'i soetada.

Saadaval veebist www.palmtek.ee või Palmteki poest.
Hind 89,90 €

iPad ka Eestis (lõpuks) ametlikult müügil

Kiirelt kultustooteks tõusnud iPad on lõpuks Maarjamaal müügile saabunud ka päris ametlikke kanaleid pidi ja leiab nüüd tee paljude siiani ilma olnud reisijate vältimatu varustuse hulka. On ju tõsi, et mugavamat seadet reisil interneti kasutamiseks ning multimeediarenduste tarbimiseks pole enam isegi võimalik ette kujutada.

Hind alates 499 €

**Autosse ruumi juurde:
katuseboks Thule Dynamic 800/900**

Suusahooaeg on veel käimas ja põhjamaade magusaimad suusaimad alles saabumas. Suusatajate ja autoreisijate rõõmuks on Thule turule toonud uue katuseboksi, mis on senisest aerodünaamilisem, avaneb vajadusel mõlemalt poolt ning on varustatud lukustus-süsteemiga, mis laseb võtme eemaldada vaid siis, kui boks on tegelikult lukus.

Selle boksi disain võimaldab kasutamist ka autodel, mille tagaluuk tõuseb kõrgele katuse kohale. Saadaval kahes pikkuses (sisemised mõõdud 180 või 208 cm) ja kahes värvitoonis. Suurepärase valik nõudlikule reisijale.

Hind 824,46 € väiksemal mudelil ja 952,28 € suuremal.

**Pealambiga pimedas talves:
Petzl'i lambid Matkaspordis**

Pime ja sel talvel alatasa elektrivooluta jääv Eestimaa saab abi Matkaspordist. Sobiv lamp leidub nii pimedas metsas suusatajale, mägiratturile ja jooksjale kui ka ootamatult öös tühjenenud rehvi vahetama pidavale autojuhile.

Valiku tippu kuuluv Petzl Ultra annab kuue ülivõimsa LEDi abil 120 meetri kaugusele ulatuvat intensiivset valgusvihku, millega võrreldes teie seniproovitud taskulambid kahvatuvad, Petzl E+Lite seevastu ootab vajadusel pakendis hädaolukorda kuni 10 aastat, suudab järjepanu valgust anda 45 tundi ning töötab temperatuurivahemikus -30 kuni +60 kraadi – tõeline päästeingel.

Lampe leidub hinnavahelemikus alates 19,22 kuni 350,87 €.

Petzl Ultra
350,87 €

Petzl E+Lite
27,42 €

Meri ühendab!

Viking XPRS'i konverentsiosakond pakub:

- eri suurustega konverentsiruumed
- maalilist merevaadet
- kaasaegset tehnikat
- koosoleku pidamise võimalust nii laevareisi ajal kui sadamas olles
- erinevaid toitlustusvõimalusi
- tasuta kohvi ja puuviljavalikut

Lisainfo ja broneerimine E-R 9.00-17.00
tel. 666 39 44 või ryhmad@vikingline.ee

VIKING LINE

www.vikingline.ee

Maikuu etendub Põhuteatris Tiit Ojasoo "Hirvekütt", lugu Vietnami sõtta minevaist terasetöölisest.

Tiit Ojasoo

Tekst EERO EPNER

Põhuteater

Teatri NO99 dramaturg Eero Epner kirjutab kultuuripealinna kõige suurejoonelisemast projektist, mis toob ja loob Tallinna tänavu nii palju seninägematut ja kõrgetasemelist, et Skoone bastionist saab kõige põnevam sihtkoht kõigile hea maitsega inimestele, mitte ainult teatrisõpradele.

Praegu ei ole Tallinnas Skoone bastionil midagi. Täna aasta pärast pole seal suure tõenäosusega jälle midagi. Nii praegu kui aasta pärast on raske uskuda, et vahepeal asus seal pöörane põhust installatsioon, mida ümbritses lahe tarbimisvaba avalik ruum ning mille sees oli näha kaasaegset kultuuri tema kõrgeimal rahvusvahelisel tasemel.

Skoone bastion on seisnud aastaid Tallinna vanalinna kõrval hüljatud ja tühjana. Tänavu 30. aprillil avatakse seal aga kõigest paari kuuga valminud suur põhust ehitis – Teater NO99 Põhuteater. See on esmajoones installatsioon – konkreetne objekt keset linnaruumi, mis näeb välja šikk, ning mõte sellest, et säärane musta

kuupi meenutav hoone kõrgub ühel bastionil, on piisavalt lahe, et võiksime Põhuteatri hoonest kõneleda kui kunstiteosest.

Maailmas on viimastel aastakümnetel üha rohkem tähelepanu pööratud sellele, et lisaks skulptuuridele, monumentidele ja muudele kunstiobjektidele, mis on mõeldud millegi meenutamiseks või mälestamiseks, oleks linnaruumis ka suuri installatsioone, mis on nemad ise: ilusad, suured ning puhtad ja mõeldud vaatamiseks, kogemiseks ning nautimiseks. Põhuteater on üks sääraseid kaasaegseid kunstiteoseid, kus oluline on püüda vaadata, kuidas säärane objekt muudab hetkega linnaruumi ning viise, kuidas me seda tajume.

Kuid lisaks Põhuteatri kui kunstiteose nautimisele on Teater NO99-l öelda oluline kontseptuaalne seisukoht ka neis asjus, mis puudutab tänast avaliku ruumi kasutust. Ühel või teisel moel leiame end linnaruumist, kus me oleme kohustatud midagi tarbima: ükskõik, kas see on mingi nõme burger või ökoloogiline seep, kuid terve rida kohti, mis on avatud kõigile, on üles ehitatud kindla eesmärgiga mingi toode sulle maha lükata.

Noh, meie nii teha ei soovi. Kuna Teater NO99 Põhuteatril on luksus olla avatud vaid maist septembri lõpuni, siis saame rajada Skoone bastionile laste mänguväljaku, ajakirjalaenutuse, suure male ja masina, mis tõlgib inimkeele lindude keelde, ning mitte millegi eest ei pea te maksma. Asi ei ole rahas. Asi on suhtumises. Maailma suurlinnades on terve posu avalikke parke, kus inimesed veedavad lihtsalt niisama aega iseenda, pere või sõpradega. Skoone bastion võiks sel suvel olla üks säärase pargi mudeleid: väiksem, intiimsem, kuid sama sõbraliku ning õhulise meeleoluga.

Kuid pidagem silmas ka Teater NO99 Põhuteatri kolmandat aspekti. Selleks on Eestisse kõrgetasemeliste rahvusvaheliste kunstnike toomine, kuid tehes seda ei unustata ära kodumaiseid autoreid. Teater NO99 on viimastel aastatel tuuritanud mööda Euroopat selle mandri kõige olulisematel teatريفestivalidel ning on tekkinud päris muljetavaldav suhtevõrgustik. Olles Põhuteatrit tänaseks juba üle kahe aasta ette valmistanud, oleme sobivate esinejate otsimisel läbi kamminud üle 200 nime ning nende kunstiteose.

Tänaseks oleme kokku saanud programmi, kuhu on mahtunud neist iga kümnes – Saksamaalt, Ameerika Ühendriikidest, Leedust, Belgiast, Inglismaalt ja mujalt. Maist septembrini lendavad nad üle maailma Skoone bastionile kohale, et näidata mõnd väga olulist kunstiteost, mis on inspireeriv, lahe, seksikas ja mis peamine: kaasaegne.

Räägimegi nüüd veidi kaasaegsusest. Sagedi arvatakse, et “kaasaegne” tähendab segast, provotseerivat ja sügavamõtelist, kuigi tegelikult tähendab see enamikul juhtudel hoopis midagi huvitavat ja paeluvat,

midagi, mis kõnetab meid tänases päevas, mitte läbi minevikukümnendite halli loori.

Ent ikkagi – kes siis tulevad? Laotame nimed letti. Muidugi astub üles ka Teater NO99 ise, Tiit Ojasoo ja Ene-Liis Semperi lavastusega “Hirvekütt”, mis etendub esimest korda üle kolme aasta mai esimeses pooles. Kuid kohe seejärel lendavad peale mõned kõige olulisemad kaasaegsed teatrikunstnikud, muusikainstallatsioonide autorid ja teised. Näiteks Nature Theater of Oklahoma, mis kõneleb meile lihtsate inimeste tavalisest elust, kuid teeb seda niivõrd paeluvalt, vaimukalt ja kaasaharavalt, et truppi on õigusega nimetatud viimaste kümnendite olulisimaks USA teatrigrupiks. Jah, te lugesite õigesti: meil on õnnestunud siia kutsuda kaasaegne

Tšehhovi "Kirsiaial" põhinev Kristian Smedsi eksperiment mulluses kultuuripealinnas Vilniuses, tänavu Tallinnas.

teater, millest täna kõneleb kogu Euroopa, Ühendriikidest rääkimata.

Kuid väiksema kaaluga pole ka Sebastian Nübling, lavastaja, kes löikab loorbereid praegu Euroopa teatriavangardi kuumimas keskmes Saksamaal ning kes toob Eestisse oma kõige isiklikuma lavastuse, kus sõnu kasutamata tema ise koos sõprade ja kaastöölisega räägib oma perekondadest. Liigutav, intiimne ja inimlik lugu isadest, emadest ning lastest.

Või Gob Squad. Või She She Pop. Kaks teatrirühmitust, mis väga vaimukal moel tõlgendavad vanu klassikalisi kunstiteoseid, pühkides neilt aegade tolmu. Ning tõesti: vaimukus pole siin vaid sõnakõlks, sest uue ajal ei kardeta kaasaegselt

kunstis enam olla naljakas, humoorikas, teravmeelne. Need kaks rühmitust on seda kindlasti.

Vaid ruumipuudus ei luba lähemalt vaistuda Ray Lee muusikainstallatsioonist, mis viimastel aastatel reisinud vist läbi terve maailma. Või Euroopa ühe nimekaima teatrinäitleja Samuel Finzi jõudemonstratsioonist tema monotükis. Või Leedust oma rahvusvahelist täheleendu alustanud Oskaras Koršunovase uusimast lavastusest. Või erinevatest ruumiinstallatsioonidest. Või kaasaegse tantsu lavastustest. Ja nii edasi, ja nii edasi.

Kui siia liita veel oluliste Eesti autorite panus – Ene-Liis Semperi ruumi- ja Hendrik Kaljupärve heliinstallatsioon või Jarek Kasari mono-ooper või Eva Klemetsi ja

Anne Türrpu ühisprojekt –, siis saamegi kokku programmi, millesarnast pole Eestis kunagi varem kokku pandud.

Ent mille üle me ise kõige rohkem rõõmustame? Ausalt? Ilmselt selle üle, et me tekitame kunstiteose, avaliku ruumi ja programmi, mis meile endile meeldib. Sel suvel näete Skoone bastionil, milline on Teater NO99 kunstiline maitse. Me ei julgeks kedagi neist teile soovitada, kui me poleks ise neis kindlad. Ja me oleme. Me oleme kindlad. Ja see kindlustunne teeb ka rõõmu. Kõlab ehk labaselt, aga – me oleme tõesti ootusärevad.

Põhuteater hakkab internetis asuma aadressil pohuteater.no99.ee, piletid sõostavad müüki märtsis.

Päikesetõusukontsert Itaalia rannikul

Ravello asub Salerno ja Napoli vahel, UNESCO maailmapärandi nimekirja kuuluval Amalfi rannikul.

Kohale saab rongi ja bussiga või kõige kaunimalt kiiremate või aeglase-
mate laevadega.

See kontsert toimub tänavu 11. augustil, kümneid teisi kogu suve jooksul. Piletid 50 ja 65 eurot.

www.ravellofestival.com/alba.html

Mie seekordsel Itaalia-reisil oli ka konkreetne eesmärk, nimelt kuulata Ravello iga-aastase muusikafestivali pärlit ehk päikesetõusukontserti. See tähendas küll ärkamist kell 3.30 öösel, mis unelembesele inimesele on täielik õudusunenägu, ent oli seda väärt – Ravello kontserdipaika, mis asub mäeküljel ajaloolises Ruffolo villas vaatega Salerno lahele, peetakse maailma üheks kaunimaks ja romantilisemaks.

Kui me suht uniste (ja mina isiklikult veel pisut porisevana) Ravello peaväljaku-
le jõudsim, oli plats täis valdavalt pidulikult rietatud õnnelike piletioomanikke, kellest vähemalt osale oli see kontsert pikaleveninud meeldiva õhtu jätkuks. Tee kontserdipaika kulges kui rohelises tunnelis, kus kahel pool asetsesid laternate valguses hiiglaslikud lillepuhmad. Kõik see keset ajaloolisi müüre oli veidi müstiline, aga samas väga kaunis.

Ja kui lõpuks istusime oma kohtadel ja vaatasime täielikus kottpimeduses valgustatud lavale, siis saime aru, et oleme kohekohe saamas osa millestki väga erilisest.

Sellist muusika ja vaatemängu kooslust ei anna lihtsalt sõnadega kirjeldada. Kuidas iga taktilöögiga tuli pimedusest ja pilvedust välja üha uusi poolsaare piirjooni, taevas muutus mustast hallikasroosaks, mäekülgedel hakkasid eristuma valged majakarbid ja meri hakkas liigutama.

Kui Wagneri “Lohengrini” avataktide ajal oli veel täiesti pime, siis Griegi “Homimikumeeleolu” ajaks olid lavatuled kustutatud ja kogu kontserdipaik üle ujutatud roosakashalli aovalgusega. See oli müstiline ja imeilus! Ja missugune akustika – ei mingeid piiravaid saaliseinu ega võlvlage, ent samas muusika ei hajunud, vaid haaras su täielikult ja kõlas täiuslikult. Vähe-
malt minu vähiklikele kõrvadele.

Kella seitsmeks oli kõik läbi, jalutasime tagasi hotelli ja läksime magama. Homikusöögi juures kontserdist rääkides tundus meile kõigile, et see oli nagu ilus värviline ja helisev unenägu. Aga õnneks on meil paar fotot tunnistajaks, et asi ikka tõeliselt toimus ja me sellest ka osa saime.

RUTH LAIDVEE

Unique Hotels

Tallinna kesklinnas asuv kaasaegne värskest renoveeritud neljatärnihotell paikneb ajaloolises hoones vanalinna läheduses – meil on armastus õhus küünlakuus, kevad südames paastukuus ning jüriööl meenutame möödunut!

Tule ja naudi talve viimaseid kuid üllatushindadega Kreutzwald Hotell Tallinnas!

HUBASED TOAD 69 EUR

Just Teile, kes te soovite oma hotellikülastuse ühendada meeldiva lõogastusega, pakume rahustava interjööri ZEN-tuba, mille siseviimistluseks on kasutatud looduslikke materjale koos mullivanni ja kaasaegsete mugavustega. **Broneerides toa nädalavahetusel, kingime Sulle teise öö tasuta!**

DAY - SPA JA SAUNAKESKUS

Lõogastu Kreutzwald Hotell Tallinna saunakompleksis alates 69 EUR / 13 inimest / 3 h
Avatud on privaatne ja hubane Day-Spa!

Romantikapakett 138 eur ja Sametine pai 46 eur - 50%

KONVERENTSIKESKUS

Meie konverentsikeskus on suurepärase koht seminaride ja nõupidamiste korraldamiseks, eraldi garderoobi, avara eesruumi ja päevavalgusega, mahutades kuni 100 osavõtjat ning kõik ruumid on varustatud moodsa standardvarustusega.

Eripakkumine: KWHSEMINAR:

Konverentsipakett sisaldab:
1 seminariruum -50% ja esimesel päeval tervituskohv maja poolt.
Hinna sees: tasuta Wifi, dataprojektor, parkimine.

VEIN JA TOIT

A la carte restoranis Kreutzwald võib sisustada oma aega väikeses ja hubases raamatukogus, kus leidub raamatuid ajaloo varasalvest kuni tänapäeva moodsa kirjanduseni.

Kreutzwald Hotell Tallinn:
Endla 23, Tallinn 10122
www.uniquestay.com

Tel: +372 66 64 800
fax: +372 66 64 888
Info/broneerimine: kwh@uniquestay.com

Filipiinid

Veealuste aarete saared

Tekst ja pildid **KAIDO HAAGEN**

Paadunud sukeldujal on oma kire rahuldamiseks ainult üks võimalus – minna vette. Eesti sukeldujate hulgas on nii neid, kes seda vaid siin teevad, kui ka neid, kes seda mõttetuks peavad. Kaido Haagenile pakuvad võrdselt nauditavaid elamusi mõlemad, aga kui Eesti vetesse mineku vastu on tal aeg-ajalt mingeid argumente, siis soojade meredega on teisiti – kui võimalus on, siis läheb.

Rohekilpkonn ehk supikilpkonn (*Chelonia mydas*) võib vabas looduses elada kuni kaheksakümneaastaseks. Seda müidugi juhul, kui keegi teda enne ära ei söö või ta kalameeste püünistesse takerdununa ära ei upu. Rohekilpkonn ehk supikilpkonn (*Chelonia mydas*) võib vabas looduses elada kuni kaheksakümneaastaseks. Seda müidugi juhul, kui keegi teda enne ära ei söö või ta kalameeste püünistesse takerdununa ära ei upu.

Kuulun nende hulka, kes peavad elu liiga lühikeseks selleks, et ühte sihtkohta korduvalt külastada.

Truu tasub olla. Kuna viimaste aastate jooksul olen kasutanud peamiselt ühe ja sama lennukompanii teenuseid, siis kogunenud boonuspunktidest sain võimaluse valida tasuta ühe pikema edasi-tagasilennu. Valiku tegemine polnud eriti keeruline. Kuulun nende hulka, kes peavad elu liiga lühikeseks selleks, et ühte sihtkohta korduvalt külastada. Seni nähtud kuus Kagu-Aasia riiki on mind oma maapealse ja veeluse eluga nii ära võlunud, et järjekordne reisisihtkoht lausa pidi tulema sealtkandist. KLM-i pakutud otselend Amsterdamist Manilasse otsustas ka riigi – Filipiinid.

Kolm ühes

Ühe asja otsustasin ma kohe ära – kui juba nii kaugele minna, siis oleks patt piirduda ainult ühe sukeldumiskohaga. Hispaania kuninga Felipe II järgi nime saanud saareriigi kaarti vaadates sai kohe selgeks, et aja ratsionaalsema kasutamise nimel tuleks välja valida mingi konkreetsem piirkond ja siis sellega lähemalt tegeleda.

Erinevatelt Filipiinide ja sukeldumisega seotud saitidelt hakkas kohe silma üks

eriti võluv, elegantne ja graatsiline kala – *thresher shark* ehk maakeeli rebashai (*Alopias pelagicus*). Kuna seda imepärast mereelukat on sukeldujatel regulaarselt võimalik kohata ainult ühes kohas maailmas – Malapascua saare lähistel –, siis oli ka lõpp-punkt kindlalt paigas.

Juhuslikult sattusin sukeldumisklubi Sea Explorers Philippines veebilehele (www.sea-explorers.com) ja avastasin oma suureka röömuks, et neil on väga mõnus *island hopping*'u süsteem välja mõeldud – keskused asuvad viiel erineval Visayase piirkonna saarel. Minul tuli neile teada anda ainult oma eelistused ja marsruut, nemad hoolitsesid kõige ülejäänud eest – transferid, majutus, sukeldumised ja varustus.

Dauin.

Negrose saarel, Dumaguete linnast tosin kilomeetri jagu eemal olev külake sai minu esimeseks peatuskohaks. Sukeldumisklubi Sea Explores hingeks on Šveitsi päritolu Christian Helm. Sellest tulenevalt on ka klubi kõikide keskuste kvaliteeditase ühtlaselt kõrge (paraku lihtsalt on nii, et eurooplastele kuuluvate

ERILINE ON ILUS

PENTAX K-r : uut **värvi** peegelkaamera

- ▶ 12 megapiksliit stabilisaatoriga CMOS sensor
- ▶ Kõrge ISO tundlikus kuni ISO 25600
- ▶ Sarivõtte 6 kaadrit sekundis
- ▶ HD video
- ▶ Suure eraldusvõimega 3-tolline ekraan
- ▶ Kompaktne korpus

PENTAX
▶ PIX YOUR LIFE

Hind 699€ (18-55mm KIT)
www.photopoint.ee

sukeldumiskeskuste tase kipub üle olema kohalike omast) ja domineerivateks on Saksa, Austria ja Šveitsi kliendid.

Klubihooone asub veepiirist paarikümne meetri kaugusel ja otse liivarannalt lähevad paadid ka merele. Enamikku sukeldumiskohtadest jõuab ainult mõneminutilise paadisõiduga. Lisaks on aja jooksul kasvatatud ka niinimetatud koduriffi – vanast autovrakist ja kasutatud rehvidest on endisele lagedale veelusele liivaväljale moodustatud konstruktsioonid, millele aegamisi kinnituvad korallid ja kus nüüd juba kihab elu.

Väljapaistvaimaks kohaks on siin aga Apo saar, milleni jõudmiseks tuleb ette võtta pooltunnine paadisõit. Kõik paadid, millega merele minnakse, on tüüpilised filipiini alused – *banca*d. Olgu ta siis suurem või väiksem, aga alati täiendavad paati põhiosast mõlemal pool asetsevad bambuslatidest tehtud stabiliseerivad jalased. Ja stabiilsed on need meresõidukid tõepoolest!

Save one's ass - on üks väljend inglise keeles selleks puhuks, kui kedagi on suurest hädast välja aidatud ja Apo saare lähistel sukeldudes õnnestus mul osaleda sündmusel, mille kohta sobib see väljend sõnasõnalt. Ühe sukeldumise lõpus märkasin korallide vahel suuremat sorti kilpkonna ja üritasin talle võimalikult lähedale hiilida. Minu suureks üllatuseks ei teinud ta minust väljagi ja lasi ennast rahulikult pildistada.

Paari minuti pärast otsustas ta pinnale õhku hingama minna (tavaliselt on nad ühe kopsutäiega vee all neli kuni viis mi-

Kahtlemata on Filipiinide üheks suuremaks aardeks nende veelune loodus. Vaaraoosepia (*Sepia pharaonis*) omas elemendis.

Milligipärast aga sööstis hetkeks talle järele sealsamas liival peesitanud krokodillkala. Põhjus oli selgesti märgatav...

nutit). Milligipärast aga sööstis hetkeks talle järele sealsamas liival peesitanud krokodillkala. Põhjus oli selgesti märgatav siis, kui kilpkonn oma endisesse kohta korallide vahel tagasi pöördus – kalameeste tamiil oli tema saba külge takerdunud ja selle otsas oli mingi tuustik, mida krokodillkala ilmselt mõneks laisaks, potentsiaalselt kättesaadavaks kalaks pidas.

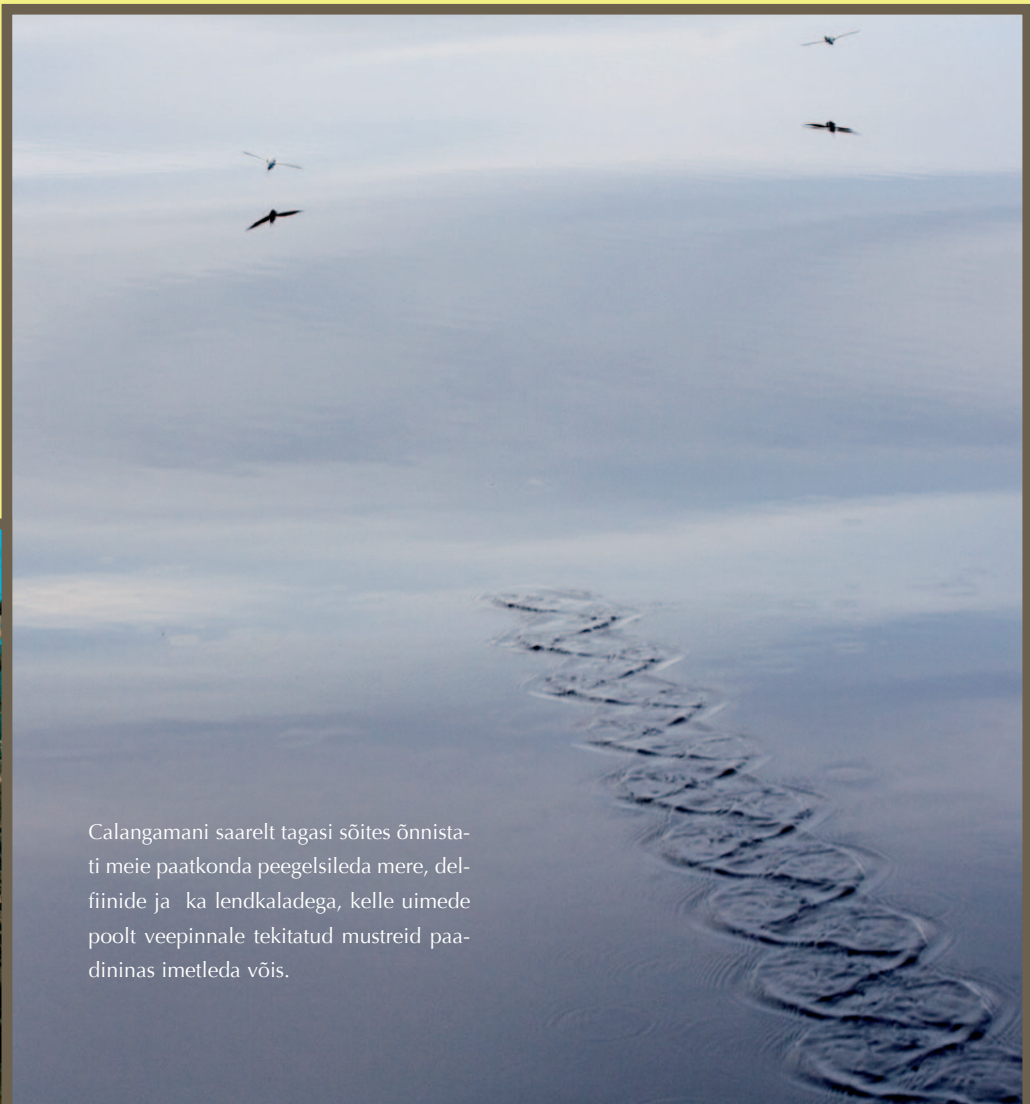
Kui giid Rico asja lähemalt uuris ja püüdis tamiili lahti harutama hakata, selgus, et see ei olnud mitte saba ümber, vaid sees... Veidi mudimist ja ettevaatlikku sikutamist ning käes ta oligi. Tundus, et kilpkonna ei häirinud meie tegevus sugugi. Rahulikult jäi ta ennast vastu ko-

rallinukki edasi sügama.

Apo saarelt on paraku pärit ka kogu reisi ebameeldivaim mälestus. Kuigi selle eest hoiatati, oli esmakordselt veeluse plahvatuse kuulmine ikkagi ebameeldiv. Kohalike sõnul toimus lõhkeainega kalastamine umbes 40-50 kilomeetrit eemal. Jah, paraku on selline tegevus mitmetes kohtades kaunid koralliaiad lõplikult hävitanud ja sellega koos ka sealsed ökosüsteemid totaalselt segi pööranud. Võimudel aga puuduvad vahendid loodusvaenuliku tegevuse saajaprotsendiliseks tõkestamiseks. Seitsme tuhande saare vahel toimival pole ju sugugi kerge silma peal hoida.

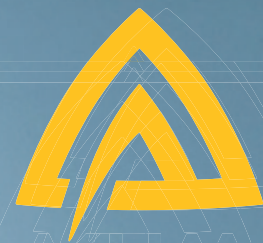
Cabilao.

Kes otsib rahu maa peal ja tahab ühtlasi ka veeluse maailma võludest osa saada, peaks seadma sammud ja hiljem ka paadinina just selle saare poole. Seitsme ruutkilomeetri suurusel saarel askeldavad küll ligi neli tuhat kohalikku elanikku, aga turistide seal eriti ei liigu. Peamiselt on Ca-

Calangamani saarelt tagasi sõites õnnistati meie paatkonda peegelsileda mere, delfiinide ja ka lendkaladega, kelle uimede poolt veepinnale tekitatud mustreid paadininas imetleda võis.

Aclima Warmwool pesu on 100% meriino villast. Pesu on soe, pehme ning hoiab sooja ka niiske ja märjana, sest villakiud sisaldavad 80% õhku. Sobib sooja hoidmiseks keskmise ja vahelduva aktiivsusega tegevustel. On ideaalne pesu pikkadel ekspeditsioonidel ja reisidel, kuna ei hakka ebameeldivalt lõhnama. Ola Skinnarmo kasutas Aclima pesu oma ekspeditsioonidel Põhja- ja Lõunapoolusele, Gröönimaale ning Teravmägedele.

AKLIMA™

MATKASPORT

www.matkasport.ee

Malapascua rand. Filipiinlaste traditsioonilised veesõidukid ei vaja randumiseks paadisilda.

bilao külalisteks sukeldujad, kes tulevad imetlema seda saart pea katkematu ringina ümbritsevat puutumatu korallriffi.

Minul oli selle kireva ja mitmekesise koosluse uurimisel giidiks Helen Amoyo, kes on saarel küll uustulnuka staatuses, aga sellel vaatamata orienteerub kohalikes koralliaedades suurepäraselt. Väga sageli määrabki sukeldumise õnnestumise just giidi professionaalsus, tema oskus leida põnevaid kohti ja objekte.

Cabilao eredaimaks mälestuseks veealuse maailma kõrval oli kohalik pulm, millest mul oli õnn osa saada, kuna pruudiks oli üks sukeldumiskeskuse töötaja. Vahest kõige erilisem oli see, et laulatus algas kohalikus kirikus (80% filipiinlastest on roomakatoliku usku) kell kuus hommikul. Sest nii oli odavam – preester pidi niikuinii hommikusele missale tulema ja pruutpaar säästis sellega nii mõnegi peeso.

Malapascua.

Magustoiduks jäetakse tavaliselt kõige paremad palad. Filipiinidel sukeldujate Mekaks on konkurentsilt Monad Shoal – Malapascualt pooletunnise paadisõidu kaugusel, kahekümne meetri sügavusel olev veealune platoo.

See on koht, kuhu hommikuti tulevad vetesügavustest rebashaid, et lasta puhastajakaladel endalt parasiite eemaldada.

Kes varahommikust tõusmist ei pelga, sel on 50-70protsendiline võimalus neid kalu oma silmaga imetleda. Tõusin viiel järjestikusel hommikul kolmveerand viis üles, et koos giid Martiniga neid iludusi

ootama minna. Just nimelt ootama, sest ainult nii on võimalus neid suhteliselt kartlikke suuresilmalisi haisid näha. Kahel hommikul see ka õnnestus, seega isiklikuks kohtumise-tõenäosuse-protsendiks

Iga sekund haide jälgimist on nähtud vaeva väärt, ei ole olemas teist nii graatsiliselt liikuvat kala.

kujunes 40. Iga sekund nende jälgimist on nähtud vaeva väärt. Minu meelest ei ole olemas teist nii graatsiliselt liikuvat kala. Nii täiuslikku vormi ning välimust ei suuda vist ka maailma parimad disainerid luua.

Lisaks *thresher*itele on Malapascua ümbruses sukeldujatel palju muudki imetlusväärt vaadata. Kui rebashaiga kohtumiseks peab ka teatud annus õnne olema, siis riffhai (*Triaenodon obesus*) nägemine Gato saare veealustes koobastes on pea garanteeritud.

Valgeliiviline Calangamani saareke on kui tükike paradiisi keset türkiisist vett. Vrakihuvilisi ootab kolmekümne meetri sügavusel lelav Dona Marilyn. *Lighthouse*-riffil näeb kindlasti haruldasi ja pelglikke mandariinkalu (*Synchiropus splendidus*). Kui ei näe, siis maksab sukeldumiskeskus selle tripi raha tagasi. Lisaks lugematul hulgal erinevaid kalu, krevette, tiguseid, krabisid ja muid mereelukaid.

Minek

Tallinnast on mugavaim lennata Manilale vaid ühe ümberistumisega – Estonian Airi ja KLM-i jagatud koodiga Amsterdam ja sealt otse lõpuni. Kahe ümberistumisega saab Filipiinidele näiteks Helsingist Bangkokki või Hongkongi ja sealt edasi Thai Airwaysi või Cathay Pacificuga. Hinnad natukegi ette mõeldes u 1000 euro kanti.

estravel

Põhjuse leiab alati!

24 h reisiabi 626 6266
estravel@estravel.ee
www.estravel.ee

Estraveli uus laevapiletite ostukeskkond
internetis – lihtne ja soodne!

www.estravel.laevapiletid.ee

... on koht, kus saad end ise teenindada: valida endale
sobivaimad lahendused ja tasuda piletite eest internetipangas.

Nii lihtne see ongi!

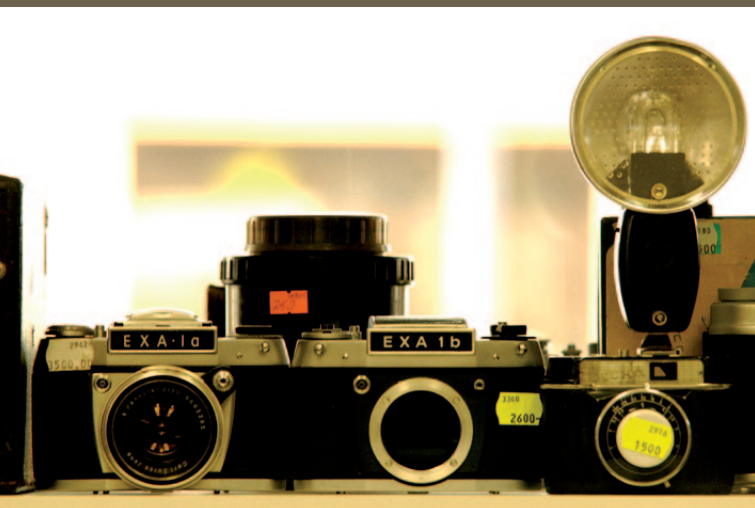
Silvia Pärmani seekordsed kümme soovitus neile, keda kanalid, katedraalid ja kunstimuuseumid ei köida.

10

põhjust
sõita
Peterburi

Kõik need asjad, mida sa lapsena tahtsid ja ei saanud

Peterburis on hoiul kõik need aarded, mida te lapsena ihaldasite ja mille peale vanemad järjekindlalt karmi ei ütlesid. Ja ma ei mõtle ainult maailma kõige ilusamaid matrjoškaid. Prima ja Belomorkanali pakid, mis nii keelatud lõhnasid ja nii lahedad välja nägid, on täiesti müügil. Aga ärge neid suitsetage, eks. Imetlege pakide vaimustavat, ajatut graafikat ning retrolikku trükki, pange näiteks väga odavalt alus oma disainpakendite kollektsioonile. Belomorkanali pakk maksab 14 rubla ja Prima 11 – samal ajal kui tass kohvi maksab linnas keskmiselt 150 rubla.

Praegu võite ju olla peegelkaamerate viimase sõna omanikud, aga see pole ikkagi see, mis isa kaamera, mida ainult kaugelt vaadata võis. Täiesti töökorras kunagise kultuskaamera – Leningradi Optikatehases valmistatud Lomo või venelaste koopia Leicast – leiab Gostinõi Dvori esimesel korrusel asuvast komisjonikauplusest, mis kaupleb ainult vanade kaameratega. (Avatud iga päev kell 10-22, Nevski prospekt 35. www.b-w-photo.ru).

Palju ilusamad matrjoškad kui need, mis sõbrannade kodude sektsioonkapis klaasi taga seisid ja millega mängida ei tohtinud, leiab linna parimast suveniiripoest Northway. (Läbisegi hõbeda, merevaigu ja karusnahaga). Ehkki need on nüüd tõesti pigem kunstiteosed kui mänguasjad ja ilmselt jõuavad ka nemad vaid klaaskappi.

(Avatud iga päev kell 9-20. Angliiskaja naberežnaja 36)

Datša-peod

See kuulub tegelikult eelmise punkti juurde – kõik need korrad, kui tahtsite suvilas sõpradega pidu pidada ja vanemate pilk suretas küsimuse “kas tohiks...?” juba enne, kui see huultelt lendu läks. Peterburis saab kõik need ärajäänud peod nüüd korraga pidada.

Datša on Peterburi **boheemliku baarimaailma kuningas**. Lisage Noku-klubile vene temperament, lauajalgpall, lülitage välja tuled ning korrutage inimeste arv kolmekümne. Sisustatud nagu vana hea nõukaaegne suvila, kestavad peod suvilapidude mälestusteks samuti varase hommikuni. Kui Datšasse ei mahu – ja seda ikka tuleb ette –, siis kõrval asuvad Fidel ja Beirut on sama lahedad.

Avatud iga päev kell 12-06. Dumskaja 9

Kõige nunnum kommunist

Moskva olümpiamängude maskott Miša on konkurentsitud maailma kõige nunnum kommunist ja ilmselt ka kõige nunnum asi üldse, mille kommunistlik režim maailmale kinkis. Vahtkummist karukesi leiab kirbuturgudelt, kuid näiteks retrooes **Komissionka №1** (avatud iga päev kell 11-20, Karavannaja ulitsa 22) võib veel sattuda sellistele aaretele nagu Mišakujulised lõhnavee pudelid.

Karuke, kes kunagi päris kadunud ei ole olnudki, tegi hiljuti ka särava comeback'i moemaailma abiga. Noore vene disaineri Alina Germani loodud T-särke ei kaunistata miski muu kui Miša. Mõmmi on vahepeal siiski natuke vanemaks ja pahelisemaks saanud: jalga tõmmanud kotsaga kingad ja ripsmed võrgutavalt pikaks võõbanud. Või siis hooletult suitsu hambusse visanud.

Nii et kui teil on tahtmine T-särgi eest umbes 256 eurot maksta, siis palun, see on parim võimalus. **ICRA Multibrand by Alina Germani** poe leiab Peterburis Lenini-nimelise tänava majas numbriga 22 (tel +7 (812) 235-09-27, veebilehte ei ole, avatud iga päev kell 11-22)

Mesi

Relv külma talve vastu ei pea ilmtingimata pudelisse peidetud olema, ka meest saab abi. Pisikesi ja uskumatu valikuga meepoode on täis terve Peterburi kesklinn. Ja kui kuldne maius ikka väga mokka mööda on, siis päris mitu neist müüvad hea meeleka ka kogu mesilindude pidamiseks vajaliku varustuse kaasa.

Kohvik Zinger

Nevski prospekti kauneimat juugendhoonet, endist Singeri tehasele kuulunud maja Kaasani katedraali vastas on võimatu mitte märgata – selle esimesel korrusel asub linna parim raamatupood **Dom Knigi** ja teisel korrusel täiesti julgelt linna parima kohviku tiitlile konkureerida võiv Zinger, seda nii sisearhitektuuri kui sisu poolest. Ehkki menüüst leiab ka toekamaid roogi, on see ideaalne koht, kus tellida tükk kooki ja tass teed. (Avatud iga päev kell 10-20. Nevski prospekt 62)

Idiot

Turistidele mõeldud kullast ja karrast rahvusrestoranidega võrreldes on restoranis Idiot vähem samovare ja barankakeesid ning rohkem stiili, huumorit ja ehedust. Moika jõe kaldal tagasihoidlikult keldrikorrusele peitunud Idiot pakub traditsiooniliselt häid Vene köögi toite ja ilmselt parimat valikut taimetoite, kui linna arvukad Aasia restoranid kõrvale jätta.

Ka on see ilmselt ainus koht maailmas, kus hommikukohvi tellides võib juhtuda, et ettekandja toob kandikul hapra portselantassi, eraldi kannukeses kuuma piima ja täiesti endastmõistetavalt pitsi jääkülma viina – tervituseks maja poolt! (Naberežnaja Reki Moiki 82. www.idiot.restoran.ru)

Sushi

Kui päris aus olla, siis pole mingit mõtet sõita Peterburi borši sööma, kui maailma parimat borši saab niikuinii Tallinnas Moonis. Peterburi tasub sõita *sushi*'t sööma. Seal ei ole *sushi* gurmeetoit ega portsjonid sellised, et lauast tõustes on isegi anorektikul vaid üks mõte – peaks nüüd kuhugi sööma ka minema. *Sushi*-baare on iga mõnesaja meetri järel ning toit neis imeliselt hea, fantaasiarikas ja odav.

379 silda

Sildade arv Peterburis on muutuv, iga kaevatakse lahti mõni kunagi kinni aetud kanal või avatakse maa alla peidetud jõgi, millest ülepääsemiseks on silda vaja; teised jälle lagunevad. Arvestust nende üle peetakse aga üsna täpselt: sildu on linna administratiivalal 379 – maailma esikoht!

Neist 21 annavad Peterburile näo, mille ka seal mitte kunagi käinud ta fotodelt ära tunnevad – need tõstetakse öösel uhkelt ja tuledesäras üles, et laevad saaksid sõita Laadoga järvest Soome lahte. Ja üks sild

on kohe väga eriline, inseneriime. See on 1903. aastal Peterburi 200 aasta juubeliks Gustave Eiffeli projekteeritud Troitski sild. Eiffeli torn Pariisis on koos raadioantennidega 324 meetri kõrgune, Troitski sild 582 meetri pikkune.

Kui Eiffeli torni peeti valmides inetuse sümboliks, siis Troitski (eesti keeles Kolmainu) silla, mida käis avamas tsaar Nikolai II isiklikult, lugesis venelased kohe maailmaimede hulka. Muuseas, silla alguses sirgivate Rostra sammaste autoriks on Amandus Adamson.

Dmitry Yakovlev | Dreamstime.com

Male

Males võib olla sama palju kirge kui *pasodoble's*. Slaavi temperamendiga käivad malalahingud nii kõrtsides kui ka tänaval. Isegi Nevski tänavakunstnikud ei arutle puhkepausidel naabruses asuvate ratsamonumentide kunstiväärtuse üle, vaid kavandavad järgmist ratsukäiku. Jootraha jätmise asemel võite vabalt pakkuda, et teeksite hea meelega ühe partii.

Kuidas minna ja kus olla

Kõige mugavam on Tallinnast sõita Peterburi Lux Expressi (www.luxexpress.eu/et) hommikul kell kuus väljuva bussiga, mis nime vääriiselt on töepoolset Eesti kõige lukusilikum buss. Wifi, ajalehed ja hommikukohv on mõistagi olemas. Salat ja šokolaad on väga head, aga miks nad võileiva vahele ketšupit panevad, ma tõesti ei tea. Buss sõidab igal õhtul Peterburist Tallinna suunas kell 18, ühe suuna pilet maksab 48 eurot.

Peterburi saab lennata ka Estonian Airi otselennuga kuuel päeval nädalas (välja arvatud laupäev) ning iga päev üsna mugavalt – kuid oluliselt kallimalt – näiteks Finnairi ja airBalticu lendudega.

Isegi Peterburi-suurusel linnal on võimalik leida vaikne kodune öömaja (sõna “kodu” ei laiene küll hindadele). Näiteks 19 toaga Alexander on ülimalt erandlik nähtus endistes paleedes asuvate või ultramoodsate steriilsete hotellihidude kõrval. Ühelgi toal pole nime ega numbrit – te olete külalised eksajakirjanik Alexander Žukovi ja tema disainerist abikaasa majas. Talvel populaarsed restoran ja raamatukogutuba jäävad suvel sisehoovile ilmselgelt alla. (Naberežnaja Krjukova Kanala 27. www.a-house.ru)

Kaasani katedraali lähedal asuv samuti 19 toaga Rahmaninovi hotelli omanikud eksponeerivad nii oma kunstikogu kui näitusi osalt hotelli koridorides – iga toa uks on niikuinii kunstiteose omaette. Lisaks asub hotelli õuel omanike galerii, mis eksponeerib peamiselt vene nooremate fotograafide töid. Nii hotellis kui fotogaleriis ringivaatamine maksab kokku 100 rubla. (Galerii on avatud iga päev kell 12-20 Kazanskaja 5; www.hotelrachmaninov.com).

1. märtsil avab aga ukseid disainhotelliketi W kolmas hotell Euroopas (seni saab W-s peatuda vaid Barcelonas ja Istanbulis). Lisaku katedraali kõrval asuva hotelli kontseptsiooni taga on kõikvõimalike auhindadega pärjatud arhitektid ja disainerid Antonio Citterio Patricia Viel ja büroo Partners S.r.l. Tube saab broneerida juba praegu. (www.wstpetersburg.com)

Sennoi turg

Peterburi kesklinna üks värvikamaid turge müüb aasta ringi kõikvõimalikke puu- ja köögivilju, pähkleid, hoidiseid, värsket juustu, vürtse ja teed. Oma kraamiga on kohale sõidetud kogu Venemaalt ja kaugemaltki. Löhnade ja värvide pärast tasub sinna minna ka siis, kui pole plaanis absoluutselt mitte midagi osta.

Estraveller jätkab suurima rõõmuga lugusid neist vähestest metseenidest, kes võtavad taastada järjekordse Eesti mõisa. Meie värskemaks staariks on Saka mõisa härrastemaja juba tuntud hotelli kõrval Põhja-Eesti pankrannikul.

Eloaeeestilik mõisahäärber pankrannikul

Tekst **ALARI RAMMO, KARL-KRISTJAN NIGESIN** Pildid **KARL-KRISTJAN NIGESIN**

Saka kunagine mõisaproua.

Sakas juhib ringkäiku mõisa peremees Tõnis Kaasik, kelle teod sealtkandi rahvale tutvustamist ei vaja – Saka Cliff Hotel & SPA koos ümberkaudsete atraktsioonidega on ju aastaid tegutsenud. Nüüd lisandus ansambli peaesineja, kesk parki asuv härrastemaja, mille varemeist ehk ei aimanudki viimased paar-kümmend aastat, et need kuulusid Itaalia neorenessanslikus stiilis mõisale.

Sakal pole ka nii kuulsaid peremehi olnud kui naabruses asunud president Pätsi suveresidentsil Orul, samuti on ta torni kõrguse poolest kunagisest naabrist väiksem, ometi on nende hoonete ilmes sarnast hõngu. Oru on paraku ammu mõisate taevasse kolinud, pole enam varemeidki, ja nii on Saka täna ainus omaladne Eestis – villaliku olekuga, ei mahu kuidagi masajavõitu Eesti mõisahäärberi arhetüüpi.

Highlander'i pärand

Esmalt juhatab Tõnis Kaasik külalised Šoti saali ja ajaloolise põhjusega – mõisa esimesed ja viimased aadlisoost omanikud olid Šoti juurtega. Kuningasarthurliku suure ümarlaua taga istet võttes ohkab Kaasik, et mõisa ajaloo kohta puuduvad peale legendide ja külajuttude pea iga-sugused andmed, nagu ei leitud taastamistöödegi käigus midagi põnevat peale Nõukogude armee prügi. Just sõjaväelased asustasid mõisa juba suurest sõjast saati, kuna see jäi kenasti piiritsooni.

Siiski ripub Šoti saali seinal mitu här-rasrahvast kujutavat maali, mis osutu-

vad suisa originaalideks – need õnnestus hankida ja hiljem restaureerida endiste omanike suguvõsa kaudu, kes üle maailma ikka kokkutulekuid peavad ja uusigi omanikke kutsuvad. Kuigi suguvõsa viimne kokkupuude Sakaga jääb viimase mõisahärra Hermann Löwis of Menari lahkumispäeva, 2. novembrisse 1939, kui ta postitas veel laevalt postkaardi mõisa kokale: “Jumalaga, Olga!”

Unistus aastast 1971

Nüüdne omanik ei ole Sakal mõneti ka suvaline uusasunik, vaid tal on kohaga ikka oma lugu. Noor geograaf Tõnis tegi nimelt pankrannikust ja Põhja-Eesti jugadest (Sakal asub muide Valaste järel kõrguselt teine neist) diplomitööd ning Sakal mõõtnas käes pidas piirivalve ta pildistamise eest kinni ja hoidis õhtuni just mõisas. Sellest päevast 1. mail 1971 jõudis lõputöösse lause “Saka väärrib paremat” ning selle lunastamise aeg saabus 30 aastat hiljem, kui Kaasik luges ametlikest teadaannetest müügikuulutust. Miks ta riigilt need varemed vallasvarana ja maata ostis, jäi talle endalegi sel hetkel segaseks.

Asi tundub olema ses lummavas pankrannikus, millel Kaasiku jutt peatub kohe pikemalt, visioonidena panga UNESCO maailmapärandisse arvamist uhke külastuskeskuse ni. “Külastuskeskust siin päriselt pole, aga eks rohkem oligi vaja kohta, kus magada, süüa, parkida ja infot saada,” selgitab ta 65-kohalise hotelli ja spaa rajamist, millele sekundeerivad piiri-

Saka interjööridest on võluvaimad magamistoad. Restaureerimis-korüfee Mati Raali abiga leitud ja sätitud mööbel on suures osas autentne ja peen antiik, hotellilikku anonüümsust siin ei kohta. Loomulikult lähevad kiidusõnad ka sisekujundaja Tiitu Lõhmusele.

Pööningukorruse magamistoad on mõneti spartalikumad, ometi kohtab just siin ainsaid jälgi selles majas 19. sajandil tegutsenud inimestest. Laetaladel ja tugikonstruktsioonidel leiduvad kunagiste ehitusmeistrite jäetud märgid, nõnda on kurioosel moel siin majas alles mälestus liht-rahvast ehitajatest, härrasrahva jäl- sed likvideeris vene armee.

valvetorni ehitatud nõupidamisruumid ja loomulikult vaateplatvorm.

Arhitekte on Sakast aastatega üle käi- nud terve plejaad, enim on tervikut ja härrastemaja mõjutanud ehk Fredi Tomps ja Kalle Rõõmus ning mõisa sisekujundu- se osas Tiitu Lõhmus. Taastamise käigus muutus vahepeal nimelt kontseptsioon, kui otsustati mõisa soklikorrusele kolida teises majas asunud restoran ja just see hoiabki hoones praegu elu. Talveperioodil päris tänavalt sisseastujaille veel mõisama- jutut ei pakuta, ehkki hinnad on kodule- heküljel juba üleval. Mõisamaja eri kor- rustel peitub 12 täiesti valmis uhket tuba, millest kolm on sviidid – ehk selgelt kõr- gemale positsioneeritud kui senine spaa.

Mööbel Britanniast

Sisustust käis Kaasik Inglismaalt koos abikaasa ja nõuandjaga ise valimas. “Mõi- satäit mööblit ju korraka kusagilt Eestist ei leia,” kurdab ta, aga kiidab samas Ing- lismaa konservatiivsust – 200 aastat järjest tehakse seal täpselt identse väljanägemis- tega toole! Mõningate nüanssidega küll, näiteks olid pereliikmete istmed omal ajal veidi erinevate suuruste ja kõrgustega – võrdle toolikesi kõige ülemisel korrusel. Esimese korruse suure helge ja juba kont- serte võõrustanud saali kõrval seisab ka 19. sajandi Piiteris valmistatud klaver. Sis- u vahetamiseta sobib see küll paraku vaid vanamuusikaks, sedagi suure pingutuse- ga, aga kena on ikkagi.

Et hoone sisemusest polnud kusagil

Mõisa avalikumad ruumid taha- vad veel sättimist ja ootavad eel- kõige värvikaid küllastajaid, kes elu käima tõmbaks, ehk siis sind, hea lugeja.

Mitte et siin põnevat ei lei- duks. Mööblikomplektis paremal on kaks pea identset tooli – üks madalam, teine kõrgem, tehtud kunagi härrale ja prouale lähtu- valt istujate pikkusest.

ühtegi fotot ega eriti füüsilisi märkegi, tuli taastamisel järgida analooge. Polnud ka muinsuskaitset nõuda millegi pedantset säilitamist ja nii sai peremees muidu tühja valgustorni tippu klaastee ehitada: “Minu kapriis. Et näeks merd!” Kuigi muinsuskaitsega lahkuti suurte sõpradena, ei suhtu Kaasik euroraha jagavatesse ametnikesse soojalt ja tegigi kõik oma rahaga, et öösel rahulikult magada.

Härrale kaaskonnaga

Nagu vanades majades kombeks, saab läbi kõigi tubade korrusele ringi peale teha ja Sakas võimaldab see omavahel ühendada sviidid kaminasaaliga, et suurem seltskond hõlpsamalt aega saaks viita. Just kogu maja korraga väljaüürimist Kaasik mõisa ideaalrakendusena praegu näebki – peasaal mahutab lausa ümmarguste laudade taha õhtusöögile kuni sada inimest ja nõnda palju õnnestub ka kogu kompleksis ära majutada.

Härrastemaja numbritoad on kõik ise tegu ja nägu, nimedest värvilahenduseni. Õieti polegi nad nummerdatud, vaid nimetatud eestipäraste naisenimedega. Sviidid on muidugi uhked, võimsate kardinatega ja inglispäraste “ebapraktiliste” kraanidega. Teiste ruumide vannitoad jäävad ehk veidi lakooniliseks, ent mõningase siseseelamise järel on toad hubased igal juhul. Elu on kolinud ka kunagisele pööningule: läbi paksu müüri kulgevad pisikesed ümmargused aknad nagu illuminaatorid, kül-

lap omaaegsed ventilatsioonivad. Valgus pääseb sisse läbi avarate katuseakende – katus on piisavalt lame, nii et aknad eemalt vaadates ajaloolist ilmet ei häiri.

Valgust ja rõõmu on üritatud tuua ka võlvidud laega 50-kohalisse restorani, kus seinad ja laed ongi valged, põrandad aga punastest tellistest, kuna ühe väljatulnud jupi järgi võis eeldada, et kunagi oli just nii. Taimornamendid seintel on muide Tartu kunstikooli noorte kannatlik töö märja krohvi ja skalpellidega. Restorani tagant leiab veel väikese kambri kümme-konnale eraldust soovivale inimesele, seal on punane tellis ühes seinas ja vahelduseks tornialuse vestibüüli marmorpõrandaile maas graniit. Keldri piljardituba seisab hetkel tühjana – Kaasik pole sobivaid vanu laudu lihtsalt leidnud. Seal, roheline nahaga kaetud sohvadel istudes tekib tahtmatu küsimus sigaritoast, aga ei, vastab Kaasik resoluutselt. Suitsetamisega peab võitlema.

Taastamistöõde käigus üks üllatus siiski leidis – Saka varasem, küllap puidust rüütlimõis võis asuda täpselt sama koha peal, sest keldri alt tuli välja üks veel sügavamal asunud korrus. Tühjaks kaevamise järel on restoraniköögi all nüüd väike tellisvõlvidega toake, kust väljub pikk kitsas tunnel. Kusagile. Küllastajad ajalukku roomama siiski ei pääse, küll aga on sealtkaudu kippunud liikuma mõnigi nahkhiir. Kummalisse keldriruumi asuvad tulevikus elama veinipudelid.

Lähemal kui arvate

Saka asub Tallinnale muide palju lähemal kui Tartu ja liiklus sinna kulgeb palju meeldivamalt, nii et kes otsib midagi uut pulmadeks, juubeliks või mikks ka mitte riiklikuks vastuvõtuks – Ida-Virumaal teist nii peent ja ruumikat kohta ei leia –, keerake pärast Lüganuse silti Aa poole ja seal ta ongi. Või kui niisama suvel või talvel perega ringi sõidate ja suurte spaade asemel privaatsust otsite – ka niisuguseid kodumaal rändureid tekib õnneks üha juurde.

Saka suvel

Suvel on Sakas lisaks spaale veelgi atraktsioone. Külalistele on Kaasik ronimiseks ehitatud hoopis võimsa trepi, et pankranniku servast turvaliselt alla randa pääseda. See on meie pika klindi serval kõõludes sageli võimatu. Lisaks juga, vanasse kruusaaugu ehitatud laululava, tennisväljakud – nimekiri rajatistest on päris pikk. Napib vaid teadlikke küllastajaid, kes seda kõike hindaks ja elus hoiaks ega üksnes parkla ja tualetina kasutaks. “Aga hea, et üldse käivad, vähemalt näevad pankrannikut,” ei ole peremees siiski kade.

Loe hotellist, spaast ja mõisast:
www.saka.ee.

See ei ole parim vaade mõisale. Hanged olid nii uskumatud, et parkis liikumine osutus ilma spetsiaalvarustusega võimatuks. Vihjeks, Matkaspordi poest saab tänasele Virumaale sobivad räätsad ...

ALUMIINIUMI, TERASE JA
RAUDSE TAHTE JÕUL

Meie soov muuta uus Audi A6 kergemaks ei tundnud piire. Selleks tuli uuel moel ühendada teras ja alumiinium ning tulemuseks on kergem ja tugevam kere ning dünaamilisem ja koguni 16% võrra eelkäijast kütusesäästlikum auto. Selline ta on – insenerimõte kogu tema lennukas kerguses...

Uus alumiiniumhübriidkerega Audi A6.

Audi A6 3.0 TDI quattro S tronic (180 kW / 245 hj)
Kiirendus 0-100 km/h: 6,1 sek; keskmine kütusekulu: 6,0 l/100 km;
keskmine CO₂ emissioon: 158 g/km.

Audi Tallinn Paldiski mnt 100a **Telefon:** 611 2000 **E-mail:** tallinn@audi.ee
Audi Kuressaare Tallinna tn 61a **Telefon:** 453 0100 **E-mail:** kuressaare@audi.ee
Audi Pärnu Tallinna mnt 87e **Telefon:** 444 7130 **E-mail:** parnu@audi.ee

Audi
Vorsprung durch Technik

Tekst ALARI RAMMO , pildid LIIS ELMIK ja ELINA RÄÄSK

Naised ratastel

Tänavu kevadel stardib senisel moel viimast korda rahuteemaline rattamatk “Follow the Women”. Kodanikualgatusena toimuva retke teevad eriliseks toimumispaik Lähis-Ida ja vaid naistest osalejad. Viimati Eestit esindanud Liis Elmik ja Elina Rääsk meenutavad inspiratsiooniks oma kaht nädalat Süürias, Liibanonis, Jordaaniast ja Palestiinas.

Oktoobris, 2009. aastal toimud rattaretkel oli osalejaid enam kui kolmekümnelt maalt ja väga erinevatelt eluvaladelt. Kokku viis retk nelja riiki: maanduti Liibanoni pealinnas Beirutis, kust vändati Süüriasse ja Jordaaniasse ning lõpetati Palestiinas. Lisaks pedaalimisele toimus kahe nädala jooksul hulk kohtumisi, sageli külastati paiku, kuhu tavaturist ei satu, näiteks käidi juba esimesel päeval Beirutil lähedal 8000 Palestiina põgenikuga laagris. Kogu ettevõtmise üks ideid ongi see, et osalejad räägivad pärast teistele kohapealsest olukorrast.

“Ja teades, palju naistele meeldib rääkida, levib see sõnum 200 naise abil kindlasti,” itsitavad tüdrukud. Nalja on kohalikus olukorras muudugi vähe ja retke eesmärk ongi toetada rahuprotsessi ja võimustada sealseid naisi. Näiteks kõlas matkal sõnum, et mehed on sõdade algatajad, naised aga lepitajad.

Bussidega kiiruskatsetele

Kõik külastatud riigid asuvad Vahemere idakaldal ja teekond oli katkendlik – iga päev vändati 30-50 kilomeetrit, ööseks transporditi naised bussidega ööbimis-kohta. “Kohati tundus lausa, et mõned teed olid meie jaoks korda tehtud,” meenutab Elina. Ehk püüdsidki riigid näidata end parimast küljest, pärast üksipäini edasi reisisid nägi ta nimelt oluliselt kohutavamaid teelusid.

Aga külalislahkus oli piiritu. “Meid tervitati paljudes kohtades õhupallide ja valgete rahuroosidega, väikesed lapsed olid üles rivistatud, et anda küpsiseid ja komme. Vanemad naisterahvad viskasid riisi,” ütleb Liis. Lisades vaiksemalt, et hiljem kippusid sõitjad algse naeratamise asemel pead ära

pöörama, sest kiire sõidu pealt riisiga higinäkkude saamine on üpris valus.

“Kogu aeg käis ümber lärm, politseies ja taga, kiirabi, ruuporid. Kõik tulid vaatama ja lehvutama, me hõikasime araabia keeles tervitusi vastu ja vastuvõtt oli hästi soe,” kirjeldab Elina. Nn vastuvõttude lõunapausidel või õhtuti olid sageli küll veidi naljakad, kuna vastuvõtjateks olid eri vanuses araabia mehed ja külalisteks 200 liibuvates rattariietes naist, aga üheskoos lauldi rõõmsalt araabiakeelseid laule ja tehti ringtantse.

Viietärnikvaliteet

Turismi seisukohalt hindavad tüdrukud piirkonna potentsiaali ääretuks: “Nii Liibanonis kui Süürias on viietärnilisi kuurorte, rannaalad on väga hästi välja arendatud ja mägiapiirkondades ilusad vaated.” Üheks magnetiks peavad nad kindlasti Damaskust, mis on maailma ilusamaid linnu! Elina: “Hõng oli midagi väga-väga omapärast, kõik araabia muinasjutud tulid meelde. Damaskuse kesklinnas räägibki

Loe lisaks www.followthewomen.com ja kui oled naine, jõuad tänavu veel ehk osalemagi. Retk toimub 16. aprillist 1. maini. Huvi korral ühendu Eesti koordinaatoriga liis.elmik@gmail.com.

Eelmise korra kokkuvõtlik video www.jeedafilm.com/site/projects_04.htm Eestikeelne koduleht rattaretkest ja rohkem lugemist riikidest, samuti kahel aastal Eestist käinute ajaveeb asub <http://naisedratastel.wordpress.com>

Eesti toetab Palestiinat välisministee-riumi arengukoostöö ja humanitaarabi tegevustest nii otsese abiga kui riigi üles ehitamisel (eelkõige IKT vallas) igal aastal mõnesaja tuhande euroga.

Kes soovib Lähis-Ida konflikti tagamaid rohkem mõista, siis asjalikuks allikaks on ajakiri Diplomaatia www.diplomaatia.ee. Kasuta otsingut.

igal õhtul kell seitse üks jutuvestja lugesid, inimesed kogunevad tema ümber tee, vesipiipude ja jookidega. Ka niisama kohvikus on niivõrd tore passida, veetsime neis tunde, meeletult ilus ja renoveeritud arhitektuur.”

Nagu pärast maksmist selgus, oli nende küsimus hoopis “Sex, yes?”

Valge naisena üksi reisimine on muidugi midagi muud. Kui Elina hiljem üksi bussiga Ammanist tuli ja jaamast vanalinna üritas minna, tuli esiteks mitmekordset hinda alla kaubelda ja siis vastata juhi kõrval istunud mehe küsimustele, näiteks kas tüdrukul ka lapsi on. “Hotellini muidugi ma ei jõudnudki, sest nad ütlesid, et ei tohi mingist punktist edasi sõita, aga nagu pärast maksmist selgus, oli nende küsimus hoopis “Sex, yes?”” Kuigi juhtunu võttis sõnatuks, õnnestus natukese karjumisega meestest vabaneda ja hotellini tegelikult jäänud veel paariks kilomeetriks uus takso võtta.

Aga see oli erandlik, lohutab Elina, turistide ohutuse eest hoolitsetakse tegelikult väga. Liisi arvates on äkki välismaa filmidest jäänud mulje, et üksikud naised

tahavad araabia meestega asju proovida. Muidu jäid neile meestest ikka meeldivad mälestused. Näiteks kõik rattamatkalisi vastu võtnud külad organiseerisid tänavatel etendusi, vammustes mehed viskasid saltosid ja nautisid väga oma esinemist, seda Jordaania 35-40-kraadises palavuses.

Või siis esimene öhtu Beirutis, kus hilja hotelli jõudes oli tahtmine veel ruttu linna vaadata ja merd näha. “Selleks tuli üks tänav ületada, foore-radasid polnud ja autod kihutasid. Küsisime ühelt teed jõvalt vanemalt härrasmehelt, kuidas oleks võimalik tänavat ületada. Ta arvas, et mis seal ikka ületada, joogu me parem temaga teed. Jäimegi sinna,” kinnitab Liis kohalike enamasti ikka väga sõbralikku olemust.

Naine on koduloom

Naised asuvad araabia riikides igas mõttes tagapool. Üksi kohvikutes nad ei käigi, väljas üritustel seisavad ka esimestes ridades vaid mehed. Et naiste elu kohta rohkem teada saada, oli sageli tõlki vaja. Elina meenutab, et Süürias vesteldi kohalikega kord pikemalt: “Islamile kohaselt kaetud naised küsisid, kas me oleme abielus, mitu last jne. Mina sain järjekordse kultuurilise veaga hakkama – kui üks naine tutvustas mulle oma abikaasat või venda, ulatasin talle käe. Kõik kohmetusid ja hakkasid vaikselt naer-

ma, no mul lihtsalt läks meelest. Eks oli ka 50 kilomeetrit just sõidetud.”

Linnades võib siiski traditsioonilise külaelu vastukaaluks täiesti teistsugust pilti näha. Liisi suurim kultuurišokk oli Liibanoni neiu “sellise topiga, mida ma ise kanda ei julgeks”, sest paljud riietuvadki läänelikult, kuigi maale koju sõites näevad ilmselt teistsugused välja. Läänelikku loevad nad ilusaks, selgitab Elina ameerikalikku riietusstiili, soenguid. Kohalikud osalejad rääkisid lausa, et kui tahad korporatiivmaailmas edukas olla, peadki tööintervjuule minema miniseelikuga või kandma kostüüme.

Punane niit – Palestiina konflikt

Kõige olulisem teema retkel oli kõiki läbitud riike ühendav Palestiina ja Iisraeli konflikt ja rahu või õigemini selle mitteaavutamine. Ajalooliselt on vaenujalal olnud teisedki – Liibanonil ja Süürial polnud pikka aega diplomaatilisi suhteid, kuna üks ei aidanud teist Iisraeli kallale tungi ajal. Esimesena sõlmis Iisraeliga rahu Jordaania, mis ajas kõik teised naabrid vihaseks, jne. “Ühine on vaid unistus Jeruusalemmast ja kui uurisime põgenikest naistelt, mida nad elus saavutada tahavad, oli see vabadus ja pääs tagasi oma kodumaale,” kirjeldab Elina.

Emotsioonid löid lõkkele ka rattaretkel käigus, kui Beirutis ühe suurema põgenikelaagri Šatila naised nägid rattaretkel palestiinlastest osalejaid – keegi nende riigist, kuhu neil pole õigust minna, tuleb neile külla! On ju Palestiina põgenikke naaberriikides üle nelja miljoni. Elu-olu põgenikelaagris meenutas Elinale India aguleid, kus kitsastel ja tolmustel tänavatel kihutavad mootorratturid, puudub kanalisatsioon, vesi on roiskunud. Põgenikel puuduvad ka paljud õigused, Liibanoni seadus keelab tunnustamata riikide kodanikel teatud erialadel töötamise, samamoodi puudub õigus vara omada ja kui sa just väga rikas pole, ei saa väljaspool laagrit midagi üüridagi. Autoga laagrisse saabujaid kontrollitakse – kaasas ei tohi olla mingeid ehitusmaterjale ning WC-pott, kraanikauss või torud tõstetakse autost kohe välja.

Viasat aitab Sul valida järgmise reisi sihtkohta!

Viasati HD boks salvestab telerisse Sinu lemmiksihtkohad!

VIASATKULD pakett - üle 50 telekanali, täis põnevad meelelahutust

+ TASUTA HD pakett 3-ks kuuks
(Viasat Premier League, National Geographic HD, MTVNHD)

+ TASUTA paigaldus

+ TASUTA tehnika
(sh salvestav digiboks)

19⁹⁹
EUR
kuus

Helista kohe **16788** ja küsi lisa!

Kui Sa oled Starmani või Elioni klient, võta ühendust oma operaatoriga ja küsi endale **2 kuuks TASUTA spordi- või filmipaketti**.

Pakkumine kehtib ainult uutele liitujatele 2 aastase lepingu korral. Liitumistasu 32,28 EUR (505 krooni).
Kampaania kehtib 11.02.2011-15.04.2011

Et põgenikud end liiga koduselt ei tunneks

Põgenike heaolu ei tohi nimelt soodustada, kõiki tuleb hoida sarnastes oludes – mis on rahvusvaheliste normidega muidugi vastuolus, tähendab Liis. Üks magistriharidusega insener rääkis neile, et kuna ta põgenikelaagris professionaalset raketidust ei leia, hakkas ta oma ühes toas elava üheksaliikmelise pere elamiseks poodi pidama. Kogukonnajamandus on u 100 000 elanikuga laagris vähemalt lubatud.

Liis nendib, et kohapeal hakkas ta natuke rohkem aru saama ka sellest, kust tulevad enesetaputerroristid – juba noorte seas kasvatakse vihavaenu ja tehakse Iisraeli-vastast propagandat, seinad on täis fotosid ja joonistusi märtritest. “Tõeliselt jäledad,” ütleb ta kõnekoosolekuil nähtud sõnumite ja viha-kõnede kohta. Suur on ka poliitikutekultus – Süürias ja Liibanonis mängiti hümn ette ja taha ja väga palju oli monumente.

Jordaanias piiril tervitas naise kaks bändi ja toimunu võttis aega mitu tundi ehk käis viisade saamiseni lakkamatu happening trummide, kaamelite, kõikjal rippuvate riigimeeste piltide ja kõige selle ohtra pildistamisega. Jäi meelde isegi kohalikele. “Kui hiljem üksi tavalise liinibussiga ta-

gasi läksin, küsis piirivalvur, kus mu ratas on,” muigab Liis.

Ammani ülikoolis võeti naised jälle vastu kontserdi ja kõnedega. Kuulati ettekanne konfliktist, et kajastada rattaretke ka kohalike tudengite seas, ja joonistati koos suuri rahuteemalisi plakateid. Seitsme künka peal asuv Amman polnud ratturitele lihtne – ühe päevaga suudeti mäest üles-alla läbida vaid u 25 kilomeetrit. Kuiv

Damaskuses üritatati osalejate rahvusvärvides tuulelohesid lennutada, mida aga polnud, oli tuul.

ja kõrbelik Amman erineb vägagi suure ja kauni vanalinnaga Damaskusest, aga seal on üks eriline Herkulese tsitadell, kus üritatati osalejate rahvusvärvides tuulelohesid lennutada. Kohalikud olid neid mitu nädalat valmistanud, mida aga polnud, oli tuul. “Aga poisid olid hakkajad, kuigi tolmu ja liiva lendas lõpuks rohkem kui lohesid,” kiidab Liis.

Edasi viis tee järgmise olulise sümboli, Surnumere äärde. Elina jutujamisest ühe poepidajaga jäi meelde, et ta tunneb end

kui Mooses, kes vaatab teist kallast ja unistab sinna, sugulaste ja sõprade juurde minekust. Mere keskel kulgevast miinimüürist üle ujuda ei saa ja end hõljuma unustades on varsti mõni Iisraeli piirivalvur platsis. Selle teadmisega rattanaised tolleks päevaks beduiinikelkides uinusid, paari meetri kaugusel veepiirist.

Veel tõsisemaks läheb jutt Läänekaldale jõudmisega, kus Elina ja Liis ütlevad kohe hoiatuseks, et ilmselt said nad kogu külastuse jooksul natuke liiga palju Palestiina ajupesu ja Iisraeli vaatenurk mõjunuks veidigi tasakaalustavalt. Igatahes tuli Iisraeli piiril terve päev istuda – passidega mindi minema ja tagasi ei tuldudki. Teine küsimus on seal kõigile turistidele, kuhu tempel lüüakse, kas passi või eraldi paberile, kuna “vale tempel” passis sulgeb sulle pärast pääsu mitmesse riiki. Tulemus sõltub piirivalvurite tujust.

Kõik ei saagi üle piiri

Palestiinlastele endile on piiriületus mõistagi kõige hullem – nemad peavad liiklema eraldi kohast ja oma kodinaid tuleb mitu kilomeetrit jalgsi tassida. Ka kõigi välismaalaste kompsud valgustatakse läbi ning araabia riikidest pärinenud retkelised isegi ei üritanud Palestiinasse

siseneda. Kogu grupil õnnestus alles ööpimeduses hakata piiritsoonist pärispiirile liikuma, kusjuures Iisraeli aladel puudusid grupil saate- ja turvaautod.

Elu on Jordani jõe läänekaldal silmanähtavalt raske – tööd Juudamaal pole, taristu on vilets, kõik on koristamata ja siis need liikumispiirangud. Iisraeli ametlik põhjendus on hoida tagasi Palestiina enesetapurterroriste, selleks ka müür kogu Läänekalda ümber, mis on Gaza kõrval teine Palestiina valdus. Tihedama asustusega aladel on betoonmüür kõrgemgi kui Berliinis – kaheksa meetrit maa all ja 11

Ühe kohatud palestiinlase sõbra naine sünnitanudki kord kontrollpunkti järjekorras.

maa peal, lisaks on maa-alune mineeritud.

1949. aastal paika pandud piir hajus müüri rajamisega ja paljud Palestiina alad jäid Iisraeli poolele, kes üritab ehitada sinna moodsaid turvasüsteemidega linnakuid. Neisse loobitakse pomme ja kive, mille vastu püstitatakse omakorda veel kõrgemaid müüre, jne. “Paljudes kohtades on väljaehitatud rajoonid veel asustamata, et näidata – siin oleme meie, need on Iisraeli alad. Üheks eesmärgiks on ju Suur-Iisraeli riik,” ütleb Liis. Teine stabiilsuse

tagamise meetod on kontrollpunktid ja kogu Läänekallas on jaotatud ABC põhimõttel.

Keelatud maa

A-d kontrollivad palestiinlased ja iisraellased ei julge sinna siseneda, B-d kontrollib Iisrael ja C-sse ei või palestiinlased üldse siseneda. “Hull süsteem erilubadega neile, kes teises tsoonis elavad ja töötavad – järjekorrad võtavad sageli mitu tundi,” kommenteerib Liis kuuldut. Ühe kohatud palestiinlase sõbra naine sünnitanudki kord kontrollpunkti järjekorras, kuna tee haiglasse viis läbi Iisraeli ala.

Üks plaanidest on palestiinlased pühast Jeruusalemmast üldse minema saada – kui keegi lahkub, otsitakse iisraellane või välismaalane asemele, või tõstetakse inimesed lihtsalt kodudest välja, näiteks ettekäändega, et sinna rajatakse nüüd park. Asenduspinda ei anta ja vahel tuleb politsei lausa öösel ukse taha nagu küüditajad – nüüd on minek. Üks jonnakam pere keeldus, neil oli jõukam kolmest majast koosnev kompleks. Nüüd elavad nad seal ees tänaval ja kirjutavad iga päev tahvlile, mitmes päev läheb. Palju kohtab sellist olukorda sümboliseerivat pilti oliivipuust kinnihoidvast naisest – mina olen siin ja kusagile ei lähe.

Üks Läänekalda probleemidest on veel vesi. Rääkimata sellest, et talunikel pole seda oliivikasvatusteks, olla näiteks 165 000 elanikuga Hebronis 85% joogiveest

Viisarägastik

Eesti kodanik saab Süüria viisa Varssavist asuvast saatkonnast, kuni 15 päevaks piirilt. Damaskuses on Eestil aukonsul.

Eesti kodanik saab Liibanoni viisa Varssavist asuvast saatkonnast, kuni kolmekuuliseks turismi eesmärgil riigis viibimiseks Beirut lennujaamast. Beirutis on Eestil ka aukonsul.

Eesti kodanik saab Jordaania viisa Haagis asuvast saatkonnast, kuni kolmekuuliseks turismi eesmärgil riigis viibimiseks kohapeal lennujaamast. Ammanis on Eestil ka aukonsul.

Iisrael on Eesti kodanikule viisavaba kuni 90 päevaks kuue kuu jooksul. Kui on plaan külastada ka mõnd araabia riiki (v.a Egiptus või Jordaania), tasub paluda, et passi templit ei löödaks. Templita võib tekkida probleeme aga kontrollpunktides või Palestiina aladele sisenedes. Gaza on turistidele suletud. Tel Avivis asub Eesti suursaatkond, Iisraeli saatkond tegutseb Helsingis.

Plaaniga liikuda ühest riigist teise tuleb viisad taotleda varem ja selgitada vajadus mitmekordse viisa järele. Kui passis on tempel, et oled siseneanud maad mööda Iisraeli või sealtkaudu riigist väljunud, ei lubata sind Süüriasse ega näiteks Saudi Araabiasse isegi viisaga.

Sandberg Reisid

tel 56 566 814

e-post info@sandberg.ee

www.sandberg.ee

Gruusia kevadreis
05.- 12.05.2011
990 € / 15 490 kr

Baikali avastusretk
10.- 22.07.2011
1390 € / 21 749 kr

Fani mäestik ja Usbekistan
15.- 30.08.2011
1590 € / 24 878 kr

Annapurna ringretk
24.09.- 14.10.2011
1590 € / 24 878 kr

Iisraeli kontrolli all ja kohalik neiu rääkis, et nende perel on vedanud – kuigi vett tuleb kaks korda nädalas, on neil plastkanistrid! Üks joogivee allikas on ka Jordaania jõgi, kus vesi läheb aga üha sügavamale ja kuivamas on Surnumerigi. Plaan Punane ja Surnumeri kanali abil ühendada võivad lõppeda pääsemise asemel aga hoopis ökokatastroofiga.

Ühes külas oli korraldajatel kaasas kilekott kooritud sibulatega ja juhend – kui

Kilekott kooritud sibulatega ja juhend – kui tuleb gaasirünnak, nuusutage!

tuleb gaasirünnak, nuusutage! Lääne inimesed ehmusid väga ära – nii seda retke küll ette ei kujutatud. Gaasipommid aga hakkasidki lõpuks lendama, kui ratturid käisid okastraadist tõkke Apartheid Wall ääres, et mõelda rahust ja võib-olla laulda mõni laul. Maas vedeles palju eelmistest rahutustest pärinenud kummikuule, eemalt paistsid Iisraeli sõdurid ja kaitsetor-

nid-soomukid. Osa kohaletulnuist läks siis väga hoogu, sest kui meedia on kaasas, tasub end näidata.

Gaasipomm ehmatab rattureid

Üks külapoiss viskas kivi Iisraeli suunas. Aiatagustel läks selle peale kops üle maksa ja välja lendaski paar gaasipommi. Lähedale, mitte päris osalejate pihta. “Kõigil hakkas väga kiire, üks blondim USA neiu viskas rattagi põõsasse ja tormas minema,” meenutab Liis. Enamik väntas ikka ise bussideni tagasi.

Meedia kaasatuse kohta arvab Elina, et tähelepanu äratas see reis seetõttu kindlasti. Liibanonis-Süürias sõitsid naistega kaasas suured meediaveokid, kastide viisi kaameraid peal. Ka kohalik meedia kajastas kohtumisi ja naised vähemalt loodavad, et ehk aitab see sammukesegi rahu poole liikuda.

Äkki tõesti, veel viie aasta eest oli ju selline rahumeelne rattamatkki üsna võimatu.

Retkel tuli ka jutuks Euroopa roll kogu teemas. Üks vihane palestiinlane küsinud, miks nemad peavad maksuma Euroopa puhta südametunnistuse eest. Austerlased vastanud, et neile on juudid holokausti tõttu siiani nii püha teema, et ühtki halba sõna ei tohi öelda, palestiinlaste kohta samuti mitte, kes on ometigi mitu korda ise konflikte alustanud. Rollokonflikte oli väntavatel naistel teisigi.

Liis kirjeldab: “Korjad põgenikelaagritele 10 dollari kaupa annetusi ja siis lähed kahesajakesi viietärnihotelli ja suurele õhtusöögile poliitikutega. Aga poleks meid sinna viidud, poleks me näinud selle elu teist äärmust, väga rikast koorekihti.”

Oli kogu reis siis masendav või tasus ära? Elina ütleb, et sõitis emotsioonid mingis mõttes rattaga maha. Liisil tekkis aga näiteks Jordaania küsimus, kas sellise turvalisuseastme juures tõesti tasub niisugune ringisõitmine “investeeringut ära”. Eks siira külaelu kõrval nähti kõvasti ka organiseeritud ja ülepakutut.

Rattasõidu oskus pole enesestmõistetav

Või siis selline tehniline nüanss, et kohalikest naistest osalejad ei osanud eriti rattaga sõitagi – mäest alla vändates (Surnumere poole nt 60 km järjest) läksid nad suurest hoost nii elevile, et ei tajunud enam riske, mäest üles minnes aga kohtusid harjumatu füüsilise koormusega. Või panid kiivri valepidi pähe, või oma peakatte otsa. “Aga nad püüdsid ja nautisid,” ütleb Liis.

Kõigele vaatamata soovivad Liis ja Elina käidud riike turistidele sama paljalt, kui on kohapeal õhusooja – kõik ju täiesti avastamata pärlid, v.a ehk Petra Jordaania, kus on turismist juba suur äri saanud. Rattaretke korraldajate unistus on aga, et ükskord saaks sõita vabasse Jerusalemma.

Nakkuslik hepatiit ehk kollatõbi on maksapõletik, mille põhjuseks on nakatumine ühega viiest viirusetüübist: A-, B-, C-, D- või E-hepatiidi viirusega. Kõik need viirused võivad põhjustada ägedat haiguse kulgu. Mõned viirused, nagu B- või C- hepatiidi viirused, võivad põhjustada ka kroonilist nakkust.

Kuidas levivad hepatiidid?

A-hepatiidi viirus levib:

- Ohtlikeks nakkusallikateks võivad olla saastunud joogivesi, joogid või jääkuubikud; nõud, mis on A-hepatiidi viirusega saastunud, isegi siis, kui nad paistavad puhtad.
- A-hepatiit võib edasi kanduda ebapiisavalt kuumutatud toiduga ning mereandidega, toore köögivilja, puuvilja või salatitega.
- A-hepatiit võib levida viirusega saastunud esemetega, sealhulgas ka meditsiiniseadmetega (näiteks süstlad).
- Hepatiidi risk suureneb oluliselt, kui viibida hepatiidiohuga riigis või ka hepatiidi puhanguga riigis. A-hepatiidi oht on seotud peamiselt halbade hügieenitingimustega arengumaades.

B-hepatiit on väga nakkav!

Viirus kandub edasi nakatunud inimese vere või kehavedelikega.

- B-hepatiit levib verega saastunud esemetega, näiteks tätoveeringute tegemisel, augustamisel, meditsiiniprotseduuride käigus, süstimisel.
- B-hepatiidi viirus võib siseneda organismi ka väga väikese nahakriimustuse kaudu. Isegi igapäevased tarbeesemed, nagu laenatud hambahari või žilet, võivad nakkust edasi kanda.
- Viiruse levik toimub ka seksuaalkontaktide kaudu või sünnituse käigus nakatunud emalt lapsele.

Kus võib esineda B-hepatiiti?

Maailma Tervishoiuorganisatsioon (WHO) jagab riigid lähtuvalt B-hepatiidi esinemismäärast elanikkonna hulgas suure, keskmise ja madala riskiga riikideks. Soovitav

Mis on nakkuslik hepatiit?

on end vaktsineerida keskmise ja suure riskiga riikidesse reisisid või seal pikemalt peatudes.

Eesti on riik, kus hepatiit B-sse nakatumise riski hinnatakse keskmiseks*.

A-hepatiidi esinemine on seotud halbade hügieenitingimustega arengumaades. Samas ei saa välistada ka piirkondlike puhanguid arenenud maades. Nii oli 2008. aastal Lätis alanud puhangusse nakatunud üle 2200 inimese. Eestis on A viirushepatiiti haigestumine viimastel aastatel madal ning enamik haigusjuhtudest on sisse toodud.

Kui tõsine haigus on hepatiit?

Hepatiidi kõik vormid võivad kulgeda ilma haigusnähtudeta.

A-hepatiit lõpeb harva surmaga, kuid haiguse kulgu võib olla raske ja vajada pikaajalist haiglaravi või põhjustada haigusnähtude kordumist kuni kuue kuu jooksul.

B-hepatiidiga kaasneda võib maksapõletik on sageli palju tõsisem haigus. B-hepatiidi viirus võib põhjustada kroonilist haigust, mis võib mitme aasta pärast areneda maksatsirroosiks või maksavähiks.

Nimetatud haigustesse sureb maailmas umbes miljon inimest aastas. A- ja B-hepatiidi läbipõdemisel saavutatakse eluaegne immuunsus kummagi viiruse suhtes eraldi.

Missugused on hepatiidi sümptomid?

Pika peiteaja tõttu – kolm nädalat kuni kolm kuud või enam – võtab kaua aega, enne kui märkate A- või B-hepatiidi viirusega nakatumise nähte; võimalik, et te ise ei märkagi neid. Tüüpilised ägeda haiguse sümptomid on kollane nahk, väsimus, kõhuvalu, iiveldus. Terveks saamiseni võib kuluda mitu kuud.

Missugune on parim viis end hepatiidi eest kaitsta?

A-hepatiidist on võimalik hoiduda piinlikku puhtust pidades. Tähtis on pärast tualetit käimist, mähkmete vahetamist

või enne söömist vee ja seebiga käsi pesta.

Parim kaitse A-hepatiidi vastu on vaktsineerimine.

Kuigi kondoomi kasutamise tõhusus B-hepatiidi viiruse edasikandumise vältimisel ei ole teada, võib kondoomi kasutamine nakatumisohtu vähendada. Tuleks vältida teiste inimeste hügieenitarvete, nagu raseerijad ja hambaharjad, kasutamist. Tuleks arvestada ka B-hepatiidi nakkusohuga mitme kosmeetilise protseduuri nagu tätoveerimise ja kõrvade augustamise käigus.

Vaktsineerimine on parim viis ennast kaitsta!

Vaktsineerida on võimalik nii A- kui ka B-hepatiidi vastu. Nende jaoks on olemas vaktsiinid.

Pikaajaline kaitse saavutatakse

- pärast A-viirushepatiidi vaktsiini kahte annust;
- pärast B-viirushepatiidi vaktsiini kolme annust.

Saadaval on ka A- ja B-hepatiidivastane kombineeritud vaktsiin.

Selle vaktsiini kasutamisel saavutatakse kaitse kolmeannuselise vaktsineerimiskeemi järgides.

Kontrolli, kas oled saanud kõik vajalikud vaktsiiniannused!

Kui oled juba ühe viirushepatiidivormi vastu vaktsineeritud, siis tasub alati kaaluda vaktsineerimist teise hepatiidivormi vastu. Revaktsineerimine või kordusvaktsineerimine ei ole vajalik.

Ennast vaktsineerides hoida ära enda haigestumise ja vähendada oluliselt ka oma lähedaste haigestumise riski.

Lisateavet vaktsineerimise kohta saab perearstilt või lähimast vaktsineerimist teostavast raviasutusest.

Küsimustele vastas ja nõuandeid jagas dr Pille Martin, AS Lääne-Tallinna Keskhaigla infeksionist

* allikas: Mast EE, Weinbaum, CM, Fiore AE, et al. MMWR Recomm Rep 2006; 55 (RR16): 1–25.

Eesti tuletornidest mullu raamatu ilmutanud Hedda Peet ei piirdu oma otsinguil vaid nendega – seekordne retk viis ta üsna spontaanselt Itaaliasse Napoli lahe äärde. On ju majakaid kõikjal, kus merd, vali vaid sobiv odavlend. Nädalast piisab, et vaadata üle kaardilt leitud tuletornid, ja küll juhus veel midagi toredat teele veeretab.

Tekst ja pildid **HEDDA PEET**

Teel Itaalia tuletornide juurde

Napolile mõeldes tuleb miskipärast silme ette pilt kusagil müüri-istuvast ja laulukest ümisesvast Sophia Lorenist, kuivav pesu, käratsevad lapsed, palju-palju päikest ja sooja ja rõõmu. 1. oktoobri varahommikul startisin Londonist Napoli suunas ning lõunaks olin ohkides-puhkides hotelli juurde jõudnud – linn oli lämbe, suvi kestis siin edasi, aga rõõmu ei paistnud kusagilt, Lorenist rääkimata.

Kohe sain aga tunda ehedat ja mahlast Itaalia stiili – segu ükskõiksusest, abivalmidusest, kerge tagamõttega lahkusest, sõbralikkusest ja minnalaskmisest. Jant oli alanud juba varem, kui mulle teatati, et broneeritud hotell asutab end remontima ja ma olen üle kantud teise hotelli. Selline kiri oli tulnud mulle nii Napolist kui Sorrentost. Milline kollektiivne ilujanu oli seda rahvast tabanud? Ilmselt siiski hooaja lõpp, mis muud.

Nii ma siis seisin tüüpilise lõunamaise siseõuega maja ees ja üritasin uksekella anda. Ei midagi. Sisehoovis asus autoremonditöökoda ja nähes minu visa, kuid tulutut tegevust, astus ligi remondimees Paolo ja asus abivalmilt asja kallale. Helistanud hotellipoisi mobiilile, saime lõpuks sotti, et poiss ise on kusagil ära ja valvesse pandud mamma on leekinud linna. Tuli oodata. Enne seda oli muidugi läbitud etapp teemal – kas ma ikka olen õiges kohas, kas mul on koht just selles hotellis jne. Selge see, et asjad peavad klaarid olema.

Juba tuiskaski nurga tagant välja hingeldav poiss ja me ronisime mööda keerdus treppi maja sisemusse. Korter oli suur, tube mitmesuguseid ja mina selle kodumajutuse ainus kunde. Kuna mamma ei olnud veel mulle mõeldud tuba korda teinud, paluti mul oodata valges ja suure linnaväljakule avaneva aknaga toas. Minu toa aken, selgus siis, avanes aga hämarasse sisehoovi, kus ma võin imetleda autopa-randaja Paolo meisterlikkust.

Pimedast põhjamaa sügisest tulnuna ei soovinud ma sellist koobast ja teatasin ot-sustavalt, et kas valge tuba või mitte midagi. Eurod otsustasid kõik – väike juurdemaks ja tuba oli minu. Juba samal õhtul sai selgeks, et vaade linnaväljakule pakub käre-rikkaid ja keevalisi elamusi varaste hommi-

kutundideni. Loreni ei olnud ikka kusagil.

Õhtu veetsin mööda Napoli kesklinna konnates, ikka ühest pimedast, kitsast, pesu, rollereid ja lapsi täis tänavast üles ja teisest samasugusest jälle alla. Pärast sellist süsteemset palistust sain aimu nii mõnestki asjast. Kõigepealt oli pidev oht jääda mõne rolleri alla. Kord oli asi juba täitsa tõsine, aga sõitjad ise rohkem ehmanud kui mina. Siiski vaatasin pärast seda pingsamalt ette.

Teiseks taskuvargad, kellest pidavat terve linn kubisema. Ei olnud küll au ühtegi neist kohata, aga mutike, kellelt mõned virsikud ostsin, kamandas ehmunud näo-

Saime lõpuks sotti, et hotellipoiss on kusagil ära ja valvesse pandud mamma on leekinud linna. Tuli oodata.

ga – pane ruttu rahakott ära. Järelikult oli asi ikka tõsine.

Kolmandaks elamuseks oli tüüpiline lõunamaine räpakus-lohakus ja kohati ka mustus; ja selle kõige sees kuivatavad nad lumivalget aluspesu, mis tuulega vastu tänavakive õõtsub või vastu tolmust majaseina laperdab. Arusaamatu.

Kulunud, viledatel ja kergelt räämas majadel on oma võlu ja eelistangi seda liigselt vuntsitud ja lakitud asjadele, aga ... on piir, millest edasi asi enam võluv ei ole, ja tundsin, et see piir on lähedal. Ja Lorenit ikka ei kusagil. Aga rahakott oli alles, mina elus ja elu ilus.

Hommikul seadsin sammud otse sadamasse, et tuletorne vaadata. Nagu kogemused ütlesid ja karta oli, seisin suure sildi ees – *Zona militare*. Sama oli juhtunud ka Livornos; Sardiinias oli veidi parem, aedik oli lihtsalt väike ja nägi hästi ka aia tagant. Aga Napoli sadama muul on pikk ja tuletorn nimega Molo di San Vincenzo kükitas kauguses.

Mida muud, kui tuli osta laevapilet ja sõita Caprile. Siis möödume muulist ja tuletornidest, sest sadamates on alati ikka kaks torni, roheline ja punane, teine teise muuli otsas.

Moli di San Vincenzo tuletorn on uhkem, vanem ja punast värvi. Kõrgust on tal 24 m alusest ja ta vilgutab valget tuld iga 15 sekundi järel. Ehitati see aastal 1916.

Roheline tuletorn, mis kannab nime Antemurale Thaon di Revel, on 12 meetrit kõrge ja vilgutab rohelist tuld iga 4 sekundi järgi.

Tornid valvavad kärarikast Napolit ja juhivad sadamasse suuri kruisilaevu, väikseid Capri vahet süstivaid “haisid” ja kõiki teisi laevu.

Ostsingi pileti laevafirmast nimega Shark, mis väärisk valitud nime täiega. Lootus, et seisan ahtris, vaatan ja pildistan tuletorne, löi kõikuma, kui kogu publikum kamandati salongi ja lahtise ahtriosa ette tõmmati köis. Siin olla ei tohi, oli mehikese karm käsk. Võtsin käiku kogu oma veemisokuse ja võlusin välja kaks minutit.

Minuga ühines kohe ports teisi kaameratega huvilisi, kes end köie alt läbi libistasid, ja õnneks venisid kaks minutit lõunamaisel kombel pikemaks. Fotokad muudkui plöksusid ja kõik võtsid viimast. Aga siis tehti meile tuul alla ja kole öelda, aga kogu see sõit meenutas mingit loomavedu. Salong oli triiki inimesi täis, aknad olid kas rāpased või mārjad, sest Shark

kihutas korralikult, nii et tema kõhus kōsitas ei olnud midagi nāha.

Capri

Seekord olid mu plaanid tehtud pealiskaudselt ja Capri saare suhtes puudus selgus. Aga siin ma nüüd olin, ajendatud sellest, et Napolist olid eriskummalised ja āraolevad muljed. Samas oli mul Capri suhtes pisuke skepsis, sest kui kuulda vaid oode, tekib tavaliselt tõrge, ja ma pigem vālistan oma marsruutidest sellised masiturismi kohad. Aga ...

Esimene mulje oli paljutōotav – keset teed istus lōsakil maas üks lahe krants, mis lōi õige tunde. Jārgmine tore asi oli bussikōkats, nagu vāike viiner, kuhu mahutus napilt kōmmet inimest, kes istusid ja seisid ja loksusid hunnikus koos kāānulisel ja kōrget kallast pidi venival teel Anacapri linna suunas.

Lōunamaades vilistatakse reeglitele ja kōiksugu euronormidele, seal kāivad asjad omasoodu ja vahel nāivad küllalt kahtlased. Kuristik tundus bussiaknast ikka vāga kōrge ja kole, aga see vāike oranž viinerbuss vonkles visalt, tegi peatusi ja lōpuks sain ma isegi istuma.

Capri saarel on kaks suuremat linna,

sadamas asub Capri ja umbes keset saart Anacapri, kust edasi sõitsin juba teise samasuguse viineriga otse tuletorni juurde.

See oli üks tore torn, nimeks Punta Carena, punaseks vārvitud, kōrgusega alusest 28 meetrit, merepinnast aga 73

Ilmus palja ūlakehaga ja ōlitatud peaga Alfonso ja lasi kuuldavale itaaliakeelse tiraadi. Arvata oli, et ajas mind minema.

meetrit ja selle laternas vilgub valge tuli iga kolme sekundi järele.

Torn seisis kōrgel kaljul ja mul vedas kōvasti, sest vāravad olid pārani. Kamp poolakaid remontis aeda ja sellest ka lohakus. Eirasin keelusilte, marssisin ōuele, ronisin kitsast rada pidi ūles ja sain tornist vahvaid pilte. Siis laskusin alla ja kōndisin juba pāris ūlbelt akende alt mōōda, kui ākki ilmus rinnuli aknale palja ūlakehaga, tōmmu ja ōlitatud peaga Alfonso ja lasi kuuldavale itaaliakeelse tiraadi. Arvata oli, et ajas mind minema.

Aga kui juba, siis juba – kōsisin, kas ma

TÄIESTI UUED **C-MAX** ja **Grand C-MAX**

ford.ee

Kaks suurust. Sobib kõigile.

Esimestele nüüd
kingitusena kaasa
START-pakett
väärtusega € **1 240.-**
(19 401,78 EEK)

Siin on C-MAX, mis on justkui Sulle tehtud. Tegelikult on neid isegi kaks: 5-istmeline ja 7-istmeline. Nad on mõlemad saadaval aktiivse parkimisabiga (ta pargib ennast täiesti ise, tõsijutt!) ja elektrilise tagaluugiga (abiks, kui käed on kinni). Nii et mitte ainult hästi sobitatud, vaid täiuslik rätsepatöö. Innovatsioon Sinu kätes.

TÄIESTI UUS FORD C-MAX hind alates € **15 900.-**
(248 780,94 EEK)

ECONETIC
TECHNOLOGY

Info-Auto
www.infoauto.ee

TALLINN Järve Pärnu mnt. 232 tel. 671 0060 infoauto@infoauto.ee TALLINN Kadaka Kassi 6 tel. 671 0063 kadaka@ford.ee
TARTU Turu 27 tel. 737 1890 tartu@infoauto.ee PÄRNU Tallinna mnt. 89a tel. 447 2777 parnu@infoauto.ee

[facebook.com/infoautoford](https://www.facebook.com/infoautoford)

Feel the difference

saaksin tuletorni sisse ka. Tule homme, teatas ta karmilt juba inglise keeles. Ma ei hakanud rohkem kauplema, sest niigi oli mul väga vedanud. Hiljem muidugi kahetsesin, oleksin võinud siiski üritada. Nagu

Rada lookles maaliliselt ülespoole ja järjest kaugenev tuletorn pakkus suurepäraseid vaateid.

ma väravast välja sain, suleti see kohe kettide ja tabaga. Ikkagi *Zona militare*! Kõndisin tuletorni kõrval olevasse randa, vahetasin kohviku kempsus riided ja libisesin vette.

Lebada selili soolases vees ja imetle da kõrval kõrguvat tuletorni – mõnus. Oli vaikne ja soe, vesi smaragdroheline, rannas magasid varjude all kohalikud Sophiad ja Alfonsod, mina hõljusin vees ja olin väga rahul. Siis toppisin kortsus riided taas selga, istusin kohvikusse ja silmanurgast tuletorni kiigates rüüpasin kohvi. Milline päev!

Aga ees ootas teine vaatus, mis esimesele sugugi alla ei jäänud. Tagasi olin plaaninud minna jala ja see oli võrratu matk. Nahk oli küll märg, hing kohati kinni, aga milline tee ja millised pildid! Rada lookles maaliliselt

ülespoole ja järjest kaugenev tuletorn pak kus suurepäraseid vaateid – küll paistis ta läbi männivõra, küll oleandrite taustal, siis aga kaunilt agaavi kõrge õisiku kõrval.

Kui teel kõndides tundus, et mere suunas läheb alla vaid järsk kallas, siis ometigi avanesid sinna tühjusse uhked väravad ja rada viis tõenäoliselt kellegi koju. Järelikult peitis kallas endas maju ja aedu, mis ülalt vaadates uskumatuna tundus.

Niimoodi mõtiskledes jõudsin linna, viskasin läbi kinnise metallvärava pilgu kohalikule surnuaiale, ostsin väikse hõbedase krapri oma lapsele, sõin suurepärase Itaalia jäätise ja sõitsin siis tagasi Capri linna. Seal oli aega tiirutada kitsastel tänavatel, mis üles-alla suundusid, et lõpuks katkevalt ja käänuliselt alla sadamase jõuda.

Teel kohtasin ühte tülinorijat koera, kes oli nõuks võtnud kõiki teisi tänava koeri läbi aia narrida, nii ta siis kõndis mu ees ja võttis järjest kõik aiatagused läbi, saatets eri tämbrites tige ja ärritunud haukumine.

Peagi istusime jälle hai kõhus nagu silgud reas ja sõitsime nagu üks mees tagasi Napolisse.

Sorrento

Jälle meenub mingi laulurida: “Sorrentot ma armastan”. Sorrentot võib armastada küll, aga mitte pikalt – see tüüpiline suvitussinn tüütab ruttu. Piisab, kui teha päeval

väljasõit ja õhtul jalutada või ujuma minna.

Enne Sorrentot tegin tiiru ka Vesuuvile ja Pompeisse, mis vääriskid omaette lugusid. Sorrentoga seostub see aga nii, et Vesuuv kõrgus pidevalt foonil, nagu nina vee äärde pistsid. Ja viimane kohv viimasel õhtul, vaatega terrassilt tuledesäras Napolile ja taeva foonil kõrguvale Vesuuvile oli uhke küll.

Esimesel päeval tegin väljasõidu Amalfi rannikule. Hotelli valvelaua näitsikuga vesteldes jäi kohalik bussiliiklus üsnagi arusaamatuks, sama oli küsimusega tuletorni kohta. Neiu ajas silmad suureks ja pakkus, et ei ole siin mingit torni, või kui, siis saab sinna vaid jahi või paadiga. Aga üks asjalik soovitus oli tal küll, küsida seda kõike tubakaputka mehikeselt.

Sealt saabuski ülem tõde. Kõigepealt täpne teave päevapiletite osas: kuue euro eest võib sõita ümbruses terve päeva ringi, vabalt busse vahetades ja lõpuks ka Sorrentos endas kohaliku bussiga hotelli tagasi. Nii ma siis rippusingi taas ühe bussi toru küljes ja loksusin Amalfi linnakeste suunas.

Tuletorne selleks päevaks kavas ei olnud, käisin vaid igas linnakeses ujumas ja ainus nutikust vajav teema oli, kus riideid vahetada. Kabiine neil selleks ei ole, mädade riietega tervet päeva olla ka ei taha, seega tuli olla kaval. Vahel ka lihtsalt külma kõhuga. Eriti tore oli Positano linnake, kus tekkis küsimus, kuhu nad oma autod

Lenda lõunasse, kevad tuleb seal varem!

ROOMA alates 196 EUR

MILAANO alates 252 EUR

MADRIID alates 196 EUR

BARCEONA alates 181 EUR

LARNACA alates 327 EUR

TEL AVIV alates 377 EUR

*Hinnad koos kõigi maksudega

Täpsem info www.czechairlines.com või oma reisibüroost.

www.czechairlines.com

küll pargivad, sest tänavad olid kas trepid või looklesid piki merepiiri.

Viimasel päeval otsustasin siiski otsida veel ühte tuletorni, mille olemasolus hotelli neiu sügavalt kahelnud oli. Läksin seekord otsejoones tubakapoe papi jutule. Kõigepealt seletas ta mulle, millise bussiga kuhu tuleb sõita. See oli arusaadav. Siis vaatas, pea viltu, veidi aega mulle otsa ja kordas seda õpetust. See tekitas minus teatavaid kahtlusi, kas ma ikka olin enne õigesti aru saanud. Seepeale vaatas papi mind veel terasemalt ja rääkis asja kindluse mõttes kolmandat korda üle. Ma ei saanud enam millestki aru. Aga pilet oli olemas, juba ma istusingi bussis ja vurasin Punta Campanella otsima.

Itaalias kohalike bussidega sõites on alati tunne, et saad kaks ühe hinnaga. Buss ju peatub igal pool, sõidab läbi väikeste külade, keerab sisse sadamatesse ja seekord tegi veel erilise tiiru, sest Sorrentost välja sõitis ta ühte teed pidi, tagasi aga tuli suure tiiruga teiselt poolt. Nii et kohalik ekskursioon kauba peale.

Samamoodi oli see kunagi ka Elbal, kui kahe euro eest sõitsime mäest üles, mäest alla, mere äärde ja tagasi, lennuväljale ja tagasi ja edasi ja tagasi ja nii kaks tundi. Suurepärase. Ja Toscanas toimus kõik see koguni ilma piletita. Selline käegalöömine on vahel ikka väga võluv.

Poolel teel valgus bussi klassitais saksa koolilapsi. Lõpp-peatuses selgus, et neid ootas kohalik väikest kasvu giid. Mina küsisin bussijuhilt, kuspool asub tuletorn ja palju sinna maad on. Umbes kilomeeter, pakkus too ja näitas suuna kätte. Samas suunas tulid ka koolilapsed. Rada viis külast välja, keerutas põldude vahel ja keeras siis mere poole. Mina ees ja lapsed sabas, marssisime reipalt allamäge.

Kõndisin ja kõndisin ja mingil hetkel tekkisid kahtlused, kas see on ikka õige tee. Ees meres paistis Capri saar, seda kogu matka vältel, aga see ei lohutanud. Mingi suvalise kivihunniku juures, mida kattis kollaseõieline umbrohi, nagu Rakvere raibe, tegi väike giid peatuse ja rääkis lastele loodustarkusi.

Selgus, et rada viib tõesti tuletorni juurde, et kilomeetrist on asi kaugel ja see kollane pole mingi umbrohi, vaid rukola.

Meie gurmaanide huulilt kõlab see kui pühakiri, seal seda olustikku vaadates küll mingit peenust asjas ei olnud. Hoopis toredamad olid rada palistanud oliivisalud. Vasakul mäenõlval kellegi aiad, kaetud võrkudega, kohati musta kilega, paremal

Eks need metallist ja sõrestikulise kujuga tornid ongi veidi nirumad, eriti kui kõrval lösutab vana kivist torni alus.

aga metsikult kasvavad oliivipuud, läbi mille võrade sillerdas kohati siniselt, kohati smaragdroheliselt meri. Vaat selles oli peenust ja elegantsi. Lisaks veel pidev krabin ja sahin, kui lõputult väikseid kivilisalikke üle tee vuhises.

Mingil hetkel oli lastekari kadunud. Läksin ikka edasi, kuigi maad võtsid uued kahtlused. Siis märkasin neid hoopis ühel ülemisel rajal, aga suund oli sama ja minu usk tuli tagasi. Astusin ikka edasi ja lõpuks ta paistiski – tuletorniniru. Miks siis nii?

Eks need metallist ja sõrestikulise kujuga tornid ongi veidi nirumad, eriti kui kõrval lösutab vana kivist torni alus ja laiutavad abihoonete varemed. Selline kerge konstruktsioon mõjub kerglaselt.

Aga see on tühipaljas norimine. Asjad on ikka pöördvõrdelised – torn polnud küll nii uhke kui teised, aga selle otsimine,

kõhklused, kahtlused, emotsioonid ja tunded olid võimsamad kui lihtsalt mööda sirget teed torni juurde astuda. See retk oli elamusi väärt. Tiiruga jõudsid torni juurde ka lapsed.

Punta Campanella tuletorn näitab teed Sorrento lahes, ehitati ta 1960. aastate lõpus, aga vana torn oli seal aastast 1846. See niru oli 18 meetrit kõrge ja asus merepinnast 65 m kõrgusel. Valge tuli põles laternas kaks sekundit ja kustus siis kolmeks. Nii ta seal plinkis.

Tagasitee kulges ülesmäge ja kui ma lõpuks peatusse jõudsin ja kohvikus pilgu peeglist viskasin, vaatas mulle vastu punetav nägu ja higist leemendav pea – nagu saunalavalt tulnud. Kella järgi tegin kindlaks, et tornini oli oma viis kilomeetrit. Usu veel kohalike juttu.

Jahutasin end pumba all ja sama tegid ka need tublid koolilapsed, kes olid matka korralikult läbinud. Osa siidivendi oli kogu selle aja kohvikus logelenud.

Istusin järgmisse bussi ja sõitsin küllakesse nimega Nerano. Väga tore rand, väga peen kohviku kemps, kus riideid vahetada, ja väga toredad kassid, kes rannas ringi patseerisid. Vesi muidugi mõnus ja tagasitee põnev.

Ja oligi nädalake läbi ja aeg tagasi koju sõita. Neli tuletorni, neli erinevat elamust, palju muljeid ja emotsioone ... nagu ikka igalt reisilt. Nüüd jaksab järgmise tretini vastu panna. Ja ma ei mõelnudki enam Sophiale.

estravel

Rendi villa ja ole oma puhkuse peremees!

24 h reisiabi 626 6266
estravel@estravel.ee
www.estravel.ee

Provence, Toscana, Sitsiilia... Terve maja ainult Sinu päralt!
Villarent lubab Sul olla iseenda peremees ning tunda end osana kohalikust elust ja kultuurist. Estravelist leiad laia valiku rendivillasid Itaalias, Kreekas, Prantsusmaal ja Hispaanias.

Suvmaja Sitsiilias (kahele)

Hind ühele inimesele alates **13.29 €/öö** (207.94 kr)

Suvmaja Itaalias

(Toscanas, neljale)

Hind ühele inimesele alates **15.71 €/öö** (245.81 kr)

Villa Kreetasaarel (neljale)

Hind ühele inimesele alates **12.50 €/öö** (195.58 kr)

Villa Kreekas (viiele)

Hind ühele inimesele alates **13.89 €/öö** (217.33 kr)

Villa Lõuna-Hispaanias (neljale)

Hind ühele inimesele alates **7.57 €/öö** (118.44 kr)

Villa Prantsusmaal

(Provence'is, neljale)

Hind ühele inimesele alates **7.25 €/öö** (113.44 kr)

Vaata rohkem infot pakumiste kohta Estraveli kodulehelt.

Hinnad on välja toodud ühe inimese kohta vastavalt majade kogumahutavusele.

Minimaalne rendiperiood on 1 nädal (7 ööd) laupäevast laupäevani.

Soodsaimad hinnad kehtivad reisimiseks juuli alguses ja augusti lõpus.

Tekst ja pildid ANNA LAANE

Kuidas ma Tais ohvriks langesin

Juveeli- pettus

Anna Laane ei osanud arvatagi, et imelise Tai-reisi teise nädala teisipäeval aitab lahke kohalik meesterahvas leida odava *tuk-tuk*'i ning sellest sõidust saab alguse Anna roll osavas petuskeemis, mille ohvriks langeb ligi 15 000 turisti aastas.

Alguses tundus kõik süütu. Olime elukaaslasega Tais juba kümme päeva ringi rännanud, seljakotid seljas. Olgu öeldud, et me oleme palju reisinud inimesed, mitte naiivsed paketitouristid, kes on sinisilmsed ülisoodsate diilide suhtes. Taimaal olime seni kohanud vaid ülivisiakat teenindamist ning petta polnud üritanud meid keegi. Selle hetkeni.

Bangkokis viibimise teisel päeval liigume varahommikul metrooga linnaosas, kus asuvad peamised templid nagu Wat Phra Kaew, lamava Buddha Wat Pho tempel, endine kuningapalee. Uurime parasjagu tänaval kaarti, kui meie kõrvale ilmub kohalik viisakas mees, kes räägib täitsa hästi inglise keelt.

Küsib, kust me tuleme ja kuhu minna plaanime. Vastame, et tahame põhiatraksioone näha. Tüüp haarab taskust pastaka, ringitab meie kaardil paar paleed ja ühe Buddha kuju, mida tasuks *kindlasti* vaadata. Mainib, et üks paleedest on valitsuse paraadi tõttu kella kaheni kinni, mingu me sinna pärastlõunal. Loogilisel trajektoiril märgib ta ära ka ühe Ekspordikeskuse nimelise koha, kust pidavat saama vääriskive osta. Meid see ei huvita, ostusoovi pole. Mees lisab abivalmilt, et *tuk-tuk*'i eest ei tohiks maksta üle teatud summa, peatab meile lausa ise sõiduki, tingib hinnas ja käsib meil maksta alles PÄRAST tuuri lõppu. Ütleb, et usaldusväärne juht, sõidab valitsuse loaga. Ja lehvitab head teed.

Õnnetoov Buddha

Esimene peatus on üks templitest. Et on kõrvetavalt kuum keskpäev, kõnnime palee külmadel põrandaplaatidel meeeldi paljajalu, pühadesse paikadesse kingadega sisenemine on keelatud. Väljudes suunab taksojuht meid käega vehkides ühe pisikesse Buddha kuju juurde. See olevat Õnnetoov Buddha (Lucky Buddha). Siseneme, uurime istuvat Buddha kuju, pildistame.

Üks kohalik mees väidab, taas üllatavalt heas inglise keeles, et meil vedas. Kohe pannakse tempel lõunaseks palvetunniks kinni – see on budistlikes riikides tavaline rutiin. Küsib samuti, kust me tuleme. Kuuldes, et Eestist, hüüatab: “Oo, aga mina töötan ehitusfirmas Skanska ja käin igal aastal Malmös aastakoosolekul.”

Milline kokkusattumus, ka minu mees töötab ühes tuntud ehitusfirmas. Mehed arutavad ehitusturu tingimusi ja tüüp räägib nagu muuseas, et meil on vedanud,

sest just sel nädalal müüakse Ekspordikeskuses vääriskive ilma valitsuse maksuta. Tavaliselt maksustatakse juveelid 200%-ga, eriti populaarne olevat sinine safiir, mida kaevandatakse vaid Tais. Täpselt selle kiviga sõrmuse kinkis ka prints William oma tulevasele naisele.

Teine turist soovib soodusdiili

Mees haarab kotist kviitungi – ta oli ka ise ostnud 50 000 baadi eest (1200 eurot) eest ehtekomplekti – ning ütleb, et igal aastal Malmös käies müüb ta selle juvelipoes maha ning teenib 100% kasumit. “Okeiii. Millisesse juvelipoodi sa seda siis pakkuma lähed?” muigan mina. “Ükskõik millisesse! See kivi on nii haruldane, et Tai valitsus võtab selle pealt kaupmeestest sisseostjatelt 200% maksu. Vaid kord aastas, nädal aega, on turistidel võimalik osta kolm eset inimese kohta ja ainult isikliku tarbeks,” lisab ta häält tasandades.

Selline luba olevat antud turismi edendamiseks, mis on kohalike elanike peamine tulallikas. Turistist ostja ei tohtivat aga mainidagi ehte edasimüüki, see on keelatud.

Meesterahvas, kes mingil hetkel on istunud mu kõrvaltoolile (ma ei märganudki, millal ta sinna ilmus), lisab äratuntava ameerika aktsendiga inglise keeles: “Jah, tundub uskumatu, aga nii see on. Ma käin igal aastal Tais ning ostan ehteid, siis müün need Californias maha, makstes sellega kinni oma kuuajase Tai-reisi. Ostsin seekord 6000 dollari eest, Ameerikas saan nende eest vähemalt 10 000.”

Siis tõuseb püsti ja jätab hüvasti: “See you, guys.” Ka meie tõuseme, tänane Tai-tüüpi ja hüppame *tuk-tuk*’i. Arutame mehega, et äkki ongi tõsijutt. *Lucky Buddha* – võib-olla on just täna juhuse tõttu meie õnnepäev, see pole ju loogiline, et kolm täiesti erinevat inimest räägivad meile üht ja sama juttu, üks neist veel Ameerika turist. Teenida ekstraraha reisimiseks – see oleks ju super.

Hakkame juveeliärikateks

Palume juhil end Ekspordikeskusesse viia. Poe ees seisavad kaks vormis noormeest, kes peatavad liikluse, et saaksime turvaliselt üle tee kõndida. Omanik, kogu kasu hõlmab ja tundub professio-

“Et oleksite kindlad poe usaldusväärsuses,” ütleb tüse härra. Ta pakub, et saadab ehted meile hotelli.

naalne. Esitame palju küsimusi, räägime, et tahaksin endale ilusaid ehteid ja midagi minu emale kinkimiseks.

Omanik ütleb, et tal on kliente üle maailma ja ta on huvitatud, et kõik tuleksid igal aastal oma ehtekogu täiendada, seepärast ta soovib osta vaid ühe asja. Otsustame siiski komplekti kasuks – sinisest safiirist sõrmus, kõrvarõngad ja ripats –, mis maksab kokku ligi 2100 eurot. Sõrmus on peaaegu sarnane prints Williami kihlatu omaga. Unistame juba sajaprotsendilisest kasumist, arvame, et võiks lausa Helsingisse neid pakkuma minna, saaks ehk rohkem raha.

Meid kutsutakse teise korruse ruumi, marmorpõranda ja ehetevitriinidega tuppa. Antakse sertifikaat, omanik palub allkirjastada lepingu, kus seisab, et saame sama summa väeringus eluaegse garantii ehk et saame ehted soovi korral ringi vahetada. Samal kuul põhjendatult ehteid tagastades saame paberite järgi tagasi 80% summast.

Et meil on turistituur pooleli, otsustame ehted poodi jätta. Need pitseeritakse kinni, allkirjastan karbid. “Et oleksite kindlad poe usaldusväärsuses,” ütleb tüse härra. Ta pakub, et saadab ehted meile hotelli, olime ka selle aadressi märkinud lepingusse. Ar-

vame aga, et vaatame palee ära ja söidame ise pärast ehetele järele.

Endine kuninga residents on imeline – vedame seal umbes poolteist tundi. *Tuk-tuk*’i juht on ülirõõmlik, mu mees käib veel vahepeal küsimas, et kas on ikka okei oodata. Juht naeratab, muidugi! Tai värk – nii lahked, mõtleme meie.

Liiga hea, et tõsi olla

Kell on umbes 15, oleme palavusest kurnatud ja otsustame sõita oma juveelidele järele. Pitsrid on paigas, kontrollime ehted üle ja istume *tuk-tuk*’i. Oleme väsinud, aga õnnelikult erutatud – äkki saame hakata igal aastal Tais puhkamas käima! Loksume Bangkoki pöörases liikluses, sirvin “Lonely Planet’it” ja satun täiesti juhuslikult peatükile “Gem Scam”.

Raamat kirjutab, et asjatundjad võivad Taist leida soodsaid diile, rõhutades, et turistid ei alustaks jumala eest Tais oma juveeliäritseja karjääri ... Enamik ostjaid pidavat minema koju tagasi klaaskuulikes- tega ja petuskeemi on tavaliselt kaasatud 3–6 inimest, kaasa arvatud välismaalased.

Mu südame alt läheb realselt õnneks. Sakutan meest: “Loe!” Ta loeb, mina päänitsen. Hakkab kohale jõudma, et diil oli liiga hea, et olla tõsi. Peas vasardab: “Uskumatu, KUI lollid me olime.” Tahan minna tagasi poodi, turistipolitseisse, tavalisse politseisse, ise ka ei tea, kuhu. Esimesel võimalusel aga *tuk-tuk*’ist väljuda, sest ilmselgelt oli “kannatlik” juht asjaga seotud.

Väljume jõe ääres, suure ostukeskuse juures. Tormame poodi, hüüdes turvale:

NOVATOURS

SUVI 2011

TÜRGI

Kemer / Alanya / Side / Belek
Lara / Marmaris / Fethiye

KREEKA

Kreeta / Rhodos

BULGAARIA

Sunny Beach
Golden Sands
Obzor
St. Konstantin
Nessebar

RINGREIS

Türgi

Süsteemi on segatud sajad poed. Tihti avastad järgmisel päeval tagasi minnes, et seda äri enam polegi.

“Kus on siin ehetepood?” ja siis kohe edasi eskalaatorist üles. Siseneme ühte poodi, laome oma ehted ja sertifikaadi letti ning hingeldame oma stoori välja. Kaks Tai prouat leti taga on meist häiritud, v aataavad sertifikaati ja ütlevad, et tundub päris. Küsivad veel, et kuidas me sinna Ekspordikeskusesse minna oskasime. Kui räägime, et soovitati, vangutavad nad pead. Ütlevad, et koht, kus saaks ehete väärtust kontrollida, on avatud neljani, juba kinni.

Tormame teise poodi. Poeomanik, tagasihoidlikult meeldiv Tai mees, oigab mõnendatult, kuid võtab välja oma monokli moodi tööriista, et kivi kvaliteeti kontrollida. Selgub, et ehted on vääriskivist, kuld samuti ehe, aga väga halva kvaliteediga, kehvasti lihvitud ja maksvat reaalselt kolm korda vähem, kui meie olime tasunud. Meie paanikat nähes soovib ta ostukohta tagasi minna ja mõelda välja lugu. Et ületasime näiteks oma eelarvet. Süüdistamisega ei jõudvat kuhugi, me ju ise allkirjastasime lepingu ja maksime. Tahan seda tüüpi abi eest kallistada. Ta palub, et tema nime ega poodi ei mainitaks. Ja ütleb ohtes, *kui* palju turiste on sel põhjusel ta juurde sattunud.

Võitlus õiguse eest

Otsime uue *tuk-tuk*'i (see protsess võtab aega u 25 minutit, juhud ei suuda otsustada, kes täpselt meid viima peaks, ja äkki me soovime hoopis ühte teise Ekspordikeskusesse minna) ja sõidame tagasi ostupoodi. Kuuldes meie tagastussoovist, kutsutakse kohe mänedžer – ei mingit naeratamist ega teerituaali. Alustame oma väljamõeldud looga suhteliselt sõbralikult. Ei mõju.

Mu kaaslane kaotab peagi kannatuse ja laob välja, et need ehted on halva kvaliteediga, kontrollisime ja tahame raha tagasi. “80% on võimalik tagastada.” Meie vastu: “Ei, kogu raha. Me ju TÄNA ostsime.” Läbirääkimised, mis võtavad meie poolt isegi ähvardavad toonid ja ajavad poete-gelased ilmselgelt vihaseks, kestavad üle poole tunni. Jääme 90% peal pidama.

Tagasimaksete protsess tehakse meie ülikeeruliseks, väidetavalt seepärast, et maksime erinevate kaartidega. Viimaks öeldakse, et deebetkaardi terminal on mujal, seda transporditakse, aga liiklus on tihe. Istume poe ülakorrusel umbes kaks tundi, ilmselgelt selleks, et kaotaksime aega ega teeks neile rohkem tüli. Kogu šokeeriv juveelisaaga lõppeb meie jaoks kella 19 paiku.

Seadusesilm ei reageeri

Selline skeem on Bangkokis laialt levinud. Kogu süsteemi juhib maffia ja see on samas piirkonnas toiminud juba üle 20 aasta. Väidetavalt on asjaga seotud ka korrumppeerunud turismipolitsei,

isegi valitsuses olevad isikud kaitsevad süsteemi. Guugeldan öö otsa ja satun foorumitele, kus inimesed räägivad, kuidas nad on kaotanud sadu, tuhandeid, sadu-tuhandeid, skeemi tüübid muutuvad tihti. Varem suunasid äritsejad ehteid kodumaale postitama, et ei peaks “tolli maksma”, siis polnud ka tõendeid raha tagasisaamiseks.

Süsteemi on segatud sajad poed. Tihti avastad järgmisel päeval tagasi minnes, et seda äri enam polegi. Uks ja aknad lüüakse kinni, samad tüübid alustavad oma bisnist paari päeva pärast kõrvaltänaval. Politseisse pöördudes saadetakse sind edasi-tagasi erinevate ametnike juurde, et kaotaksid aega ja kannatust.

Ühes foorumis kõlas korduvalt hr Suchat Sinrati nimi, kes töötavat Kaubandusministeeriumis ning olevat valitsuses kõva tegija. Väidetavalt aitab ta inimestel raha tagasi saada ning poeomanikud kardavad teda. Ka kontaktid leian guugeldades. Helistan järgmisel päeval, lihtsalt sportlikust huvist. Vastab keegi härra X, küsin härra Sinrati jutule.

Olevat koosolekul, aga teisel pool toru kästakse probleemist rääkida. Jutustan oma loo. Mees vastab, et mul vedas. Läbirääkimised algavad tavaliselt 5–10% tagasisaamisest ja mul ei ole mõtet, kuna ehteid enam käes pole ning kogu protsess võib võtta päevi ning lõppeda sama tulemusega.

Paistab, et see Õnnetoov Buddha tõi meile kuluka ja närvesööva, kuid see-eest filmiliku seikluse Bangkoki pöörastel tänavatel.

Kuidas mitte ohvriks langeda

Ära usalda võõrast, kes ütleb, et teatud atraktsioon on kohalike pühade vms tõttu kinni. Uuri ise järele.

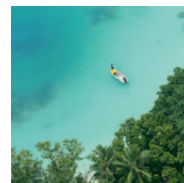
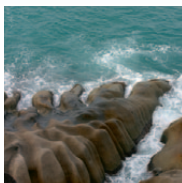
Olenemata sellest, mida sulle räägitakse, valitsus ega kuningapere ei oma ega toeta juveeliärisid.

Kuldreegel: taid ei tule enamasti sõbralikult rääkima, kui sa neid ise ei kõneta. Seda peetakse nende kultuuris eba viisakaks.

Unistus.

Puhkus.

Seišellid.

Hind lendudele algusega Euroopast alates 754* €

Hind lendudele algusega Helsingist alates 952* €

* edasi-tagasi lennuhind, kohtade arv piiratud

www.airseychelles.com

Air Seychelles nüüd esindatud
Eestis ja müügil Sinu reisibüroos!

tel 6681 009

AirSeychelles@airlinemanagement.eu

 **air
seychelles**
Flying the Creole Spirit

Kaks ööd Rootsi kuningalossis

Kui Marko Mihkelson sattus kahe aasta eest Stockholmi südalinnas kuningalossi juures kaasa elama meie suusasprinteritele maailmakarika etapil, mõtles ta viivuks, milline elamus võiks olla seda võistlust jälgida suursuguse lossi akendest. Tol hetkel ei osanud ta ettegi kujutada, et paar aastat hiljem avaneb võimalus kuningapere külalisena lausa paar ööd selles ajaloolises hoones mööda saata.

Tekst ja pildid **MARKO MIHKELSON**

Stavrida | Dreamstime.com

Külalisele jagus kaks tuba. Siin ei edvistata millegagi, ei ole pingutatud stiilsust, on lihtsalt väärikas interjäär.

Kuningalossi juures jagub vaatamängu igale Stockholmi külastajale. Vahtkonn vahetuses on jäika kuninglikkust vast enamgi kui lossi müüride vahel.

Võlv kirjutuslaud, mille kasutamiseks nappis aega.

Meestel veab, rõivastusega on kõik paigas, ei mingeid riske.

Eesti presidendi Toomas Hendrik Ilvese jaanuaris toimunud riigivisiidi ametliku delegatsiooni liikmena olin üks nendest, kelle peatumiskohaks Rootsis sai Stockholmi kuningalossi külastetuba. Suurepäraselt õnnestunud ning väga tiheda programmiga riigivisiidil jäi küll vähe aega kuningalossis endas viibimiseks, kuid kogemus oli ikkagi eriline.

Kohe pärast ametlikku vastuvõtutsereemoniat, mille käigus tutvustati kuningas Carl XVI Gustaf ja kuninganna Silvia nii võõrustajate kui külaliste delegatsioon ning kohtuti kuningakoja liikmetega, juhatasid toateenrid meid suursuguse lossi põhjatiivas asuvasse külalistele mõeldud tubadesse.

Stockholmi südames Stadsholmeni saarel asuva lossi eellugu ulatub juba 13. sajandisse, kui sinna rajati kivilinnus. Tänaeni säilinud võimas hoone valmis aga 18. sajandi keskpaiku, kui tulekahjus tugevasti kannatada saanud lossi taastati, tööd kestsid kokku enam kui 60 aastat.

Tegemist on üldse ühe suurima kasutuses oleva kuningalossiga maailmas (ristkülikulise hoone fassaadide pikkus on 115 ja 120 meetrit), kus on kokku 610 ruumi. Põhjatiivas, kuhu meid juhutati, asuvad peale külalisteruumide veel kunagiste kuningate

ja kuningannade eluruumid ja peosaalid.

Kuigi hoones on ruumi justkui küllaga, jääb külaliste kasutada kokku 40 voodikohta. Samas on need kasutuses haruharva – tegemist pole ju hotelliga. Enne meid viibisid nendes tubades kroonprintsess Victoria pulmakülalised ning pärast meid on tänavu oodata vaid India riigivisiidi delegatsiooni. Rootsi enda kodanikel on

Tuppa sisenedes tuleb veidi tähelepanelik olla, sest pikematele võib uksepiit ootamatult madal tunduda.

peaaegu võimatu lossis ööbida. Muidugi kui just öukonda ei kuulu.

Külalistele mõeldud eluruumid asuvad lossi põhjatiiva keskosas, madalamate laevõlvidega vahevööndis, mis on elamiseks-magamiseks kindlasti hubasem kui suured balliruumid. Toad on kõik erinevad oma sisustuse ning suuruse poolest. Minu elupaigaks sai kaheks ööks kahetoaline külalistetuba number 6, mille aknad jäid täpselt Lõvide kallaku kohale. Viimane ehitati lossi põhjafassaadi ette 1830. aastal.

Tuppa sisenedes tuleb veidi tähelepanelik olla, sest pikematele võib uksepiit ootamatult madal tunduda. Ühel hommikul vanitoast tulles jäigi kerge peanõks tegemata, aga pärast seda oli uni ka kohe läinud.

Minu kaks tuba olid tagasihoidlikud, kuigi sellist mööblit ei leia naljalt kusagilt. Ikkagi kuningaloss. Väikse ruumi kohta päris suure lühtriga eestosas asetses laud koos diivani ja kahe tooliga, lisaks kirjakummut, mille peal uhke kell. Viimane oli agar aja meeldetuletaja ja kergelt tiliseval helinal ei jätnud ta ühtegi pool- ega täistundi vahele. Kergema unega on selline kell paras nuhtlus.

Muide, kellad on kuningakodade peagu vältimatu atribuut – omal ajal olid need ühed kõige enam vastastikku kingitud esemed. Ka Rootsi kuningalossis nägi neid pea igas saalis.

Magamistuba pakkus sisenedes väikese üllatuse. Kui peegliga laud ning tavapärane riidekummut ei üllatanud, siis voodi küll. Omalaadne baldahhiinvoodi oli esmapilgul pärit justkui nukumajakesest, kuid tunnistan, seal oli päris mugav ja mõnus magada.

Esimesel öhtul ootas meid vastavalt programmile kuninglik öhtusöök Eesti presidendipaari ja teda saatva delegatsioo-

Klaver portreedega, millelt vaatavad vastu teiste kuningakodade esindajad.

Üks paljudest saalidest-tubadest. Kuningalossis suitsetatakse.

Külalise voodi. Esmapilgul ootamatu, praktilikas väga mugav.

Õelavõitu kell, mis kipub õrnema ööune kallale.

ni auks. Olles ennast frakkidesse passitanud, kogunesime tubade eesruumi, kus toateener meid juba ootas. Suursugune öhtusöök toimus samas tiivas, otse meie tubade kohal asuvas Vita Haveti ehk Valge Mere ballisaalis. Sinna jõudmiseks tuli aga läbida väike saalide ja treppide rägastik.

1950. aastast kasutatakse Vita Havetit kuninglike öhtusöökide korraldamiseks, mida aastas toimub kokku kuni kümme korda. Nende seas nii riigivisiidid, nagu oli Eesti presidendi auks korraldatu, aga ka näiteks Nobeli preemia laureaatidele antud öhtusöögid. Umbes 70 meetrit pikas ruumis asunud laua taha mahtus kokku enam kui 160 külalist. Mina sattusin istuma kuninga õe, printsess Christina kõrvale. Nagu tema kroonitud vend, nii ka tema ise on lossis veetnud oma noorusaja, mistõttu sai sellel ka öhtulauavestluses veidi peatutud. Praegu elab ta kuningalossi vahetus läheduses.

Öhtusöögi järel on kombeks, et külalised

Pean ütlema, et meie elamine polnud siiski päris spartalik, külalistele pakuti soovi korral kerget einet ning sai teha ka väikese uinakunapsu.

ei lahku enne, kui seda on teinud võõrustaja ehk siis kuningas koos kuningannaga. Seks puhuks minnakse idatiivas olevasse suurde saali, kus pakutakse kohvi, konjakit ja sigarit. Tõepoolest, te ei eksi. Kõrge lae alla taanduv sigarisuits ei näinud kedagi segavat, kuigi esialgselt oli see kuidagi harjumatu.

Kui öhtusöögi külalised liikusid riidehoidu, siis meie võtsime ette tagasitee oma tubadesse. See polnud esialgselt kuigi lihtne, sest suures hoones on kerge eksida. Ometi ei teinud keegi meist välja, kui me lossis pä-

rast öhtusööki nagu kodus ringi jalutasime ning saalide ja soppide uhkust imetlesime.

Pean ütlema, et meie elamine polnud siiski päris spartalik. Öhtul kogunesime ühte paljudest tubadest, kus külalistele pakuti soovi korral kerget einet ning sai teha ka väikese uinakunapsu.

Hommikusöök algas punkt kell pool kaheksa. Õigemini ootas toateener meid sel kellaajal, et taas kord läbi erinevate saalide juhatada hommikusöögituppa. Tegelikult oli see ikkagi saal, mille keskel asus suur laud. Toit oli aga tagasihoidlik ja tavapärase, munapudrust heeringafilieedeni, kõrval kohv ja mahl. Me polnud kaugelki ainsad, kelle tarbeks hommikusööki valmistati, ka kuningakoja töötajad einestasid seal.

Kolmanda päeva hommik tähendas aga juba lahkumistseremooniat ning hüvasti-jättu kiirelt koduseks muutunud kuningalossiga. Igatahes oli see elamus, mida on parajalt keeruline korrata.

GOSPA

GEORG OTS SPA HOTELL

Unistused on selleks, et need ellu viia oma kallite lähedastega!

Pakume Estraveli klientidele Sõbrakuul väga head hinda spaa-lõõgastuseks Saaremaal Georg Ots Spa hotellis!

Hind kahele vaid: P-N 45 €; R-L 63 €

Pakett sisaldab:

- 1-öö majutust kahele kaheinimese standardtoas suurepärase vaatega Kuressaare piiskoplinnusele või merele
- rikkalik hommikusöök
- jõusaali, treeningklasside, erinevate saunade ja basseinide piiramatu kasutus, sh välibassein
- hommikumantlid ja SPA-sandaalid

Elamused on asjadest ilusamad!

Iga päev on piiratud arv tube! Broneerimise aeg 18.02-28.02.2011. Pakkumine kehtib realiseerimiseks kuni 20.04.2011. Oleme välja müüdud kuupäevadel 18-19.02; 25-26.02 ning pakkumine ei kehti perioodil 18-25.03.2011. Paketi broneerimine ja lisainfo Estraveli siseturismi osakonnast telefonil 626 6233 või e-posti aadressil siseturism@estravel.ee

Tekst ja pildid **KARL-KRISTJAN NIGESSEN**

Hinkaali Maja

Bussijaama vahetus naabruses Jakobi tänavas asuv endise alkoholipoe akvaariumilaadne hoone ei lase miskiti aimata, et tegu võiks olla kohaga, mis pakub kulinaarseid elamusi. Soodsat hinda ehk? Läksime Tanel Eigi, Estravelleri sõbraga vine.ee-st kaema, mis selles Georgia kööki lubavas kohas leidub.

Tallinna restoranimaastikul on viimastel aastatel aina tugevnenud üks meeldiv trend – uued ja head söögikohad avavad uksi väljaspool turismieufooriast küllastunud vanalinna. Pioneeriks oli kahtlemata Tigu, kus suudeti tõestada, et ka kohalikule kliendile tasub teha kõrgete kulinaarsete ambitsioonidega restorani. Uuematest kultuskohtadest on pea kõigile teada Moon ning eks omajagu haipi on ka NOPi renomees. Lisaks neile tuntuile on teisigi – näiteks väga head orientaalset kööki pakub Tina tänavas Riis – ning loomulikult on ka kohti, mille hea köök jääb kultuuri- või kommu-

nikatsioonibarjääri varju.

Just selline kuu varjupoolel asuv koht Hinkaali Maja ongi. Uksest sisse astudes satub klient ruumi, mis on natuke tühi, seda nii küllastajate arvu poolest kui ka interjööri. Kes aga on käinud Pirosmanis Nõmme nõlva all või tole nooremas vennas Tartu maanteel, teab, et ühe Georgia söögikoha interjööri ja köögi kvaliteedi vahel ei pea ilmtingimata olema ühest seost, või kui ongi, siis pigem äraspidine.

Hinkaali Maja menüüd vaadates tabab tundmatu väikeriigi pealinna (Tallinna) hinnatasemega harjunud küllastajat šokk, numbrid on arusaamatult napid – nii ei

ole meil ju kombeks ja küsimus ei ole sugugi ootamatult saabunud eurodes. Veel suurem šokk tabab toitude saabumisel lauda – põhjamaised kokad oma klientide kostitamisel nii lahked ei ole. Surm söömise läbi? Karm karistus eelarvamuste eest ...

Eelroogadest proovime kanamaksast valmistatud kutšmatšit, mis on oivaline, granaatõunaseemned elavdavad külma maksarooma suurepärasel viisil. Dolmad on korralikud, nauditavad, ent otseselt ei üllata, küll aga on tõeliseks üllatushõrgutiseks praetud täidisega baklažaanid. Kreeka pähklid, küüslauk ja suussulav baklažaan on imekenas tasakaalus tervik,

millele kosutuseks rüübatud sõõm Mukuzani veini veel täiendava sära annab.

Suppidest proovime kufta oma (menüü järgi frikadellisupp looma- ja lambahakklihaga), mis sisaldab kartulit, tükki liha ja hiiglaslikku tapjafrikadelli (kuftat), sekundandiks vedelale tervikule on annus kindzaad, mis pehmet suppi mõnusalt elavdab. Igav on see supp, aga seda ei saanud me öelda enne, kui järgmised road lauda jõudsid. No on hea, aga ...

Hartšoo on tõeline maitsepillerkaar ja erineb harjumuspärasest riisi puudumise poolest. Ehk on nii paremgi, see on tõesti väga-väga-väga hea hartšoo.

Põhiroogadest proovime loomulikult hinkaale; sooviga saada georgiapärast lamast valime tšakapuli. Tšakapuli oli selle õhtu kangelane – korralikust lambalihast hautis, saadetud leemes leiduvast granaatõunamahlast ja valgest veinist. See happekokteil teeb liha tõepoolest väga pehmeks, taandudes hautamise käigus ise leebeks leemeks. Rikastatud ürtidega – Tanel ai-

Võtke digestiiviks üks tšatša, valikus olev konkureerib julgelt heade grappa'dega.

mab estragoni, mina kahtlustan loorberit, kindzaa on nähtavalt kohal. Tanel, kes kindzaad südamest vihkab, mõmiseb mõnust. Kontekstiküsimus? Georgia – *twelve points!*

Aga hinkaalid? Väga head muidugi, proovisime lambalihaga ja seentega versioone. Tött-öelda lambahinkaalid saaks olla põnevamad, on küll head ja ehk nad peavadki täpselt sellised olema, aga ikkagi. Seenehinkaalid see-eest üllatavad. Mõttetutest šampinjonidest täidisega hiidpelmeenid on uskumatult maitavad, võiks isegi öelda, et Hinkaali Maja suisa lunastab rutiinseene allajäämise põnevamatele vendadele.

Mis puutub teenindusse, siis on see keeleoskuse poolest napp, aga Hinkaali

Majas askeldavate poiste-tüdrukute soojus kompenseerib puudujäägi. Anname neile andeks isegi veinipudeli täiesti jubeda avamise – kork rebitakse baleriiniga läbi kapsli. Veinidest eelistage kuivi, nii pakutav Saperavi kui Mukuzani on igati korralikud. Omaette ehk ei sära, aga sinse köögiga sobivad suurepäraselt. Veel jookidest: võtke digestiiviks üks tšatša, valikus olev konkureerib julgelt heade grappa'dega.

Hinkaali Maja tänane klientuur kipub olema mitte-eestikeelne, arvestades köögi kvaliteeti on meie rahvusaaslased nõnda kaotajate hulgas, tõtake viga parandama.

Mis veel oluline – toite saab kaasa osta, Tanel proovis ja väidab, et kaasapandud hartšooportsjon oli veel tunduvalt suurem kui kohapeal proovitu.

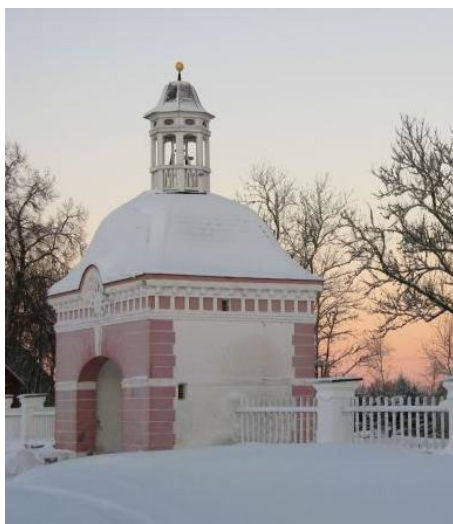
Ja lõpetuseks väikesest valest. Me ei proovinud seda kohta ühel korral – portsjonid oleks olnud liiga suured. Kirjapandu on loominguline segu kahest küllastusest. Me läheme sinna tagasi ja mitte ühe korra, tulge ka!

KULDKAART

- Eelisjärjekorras teenindus
- Boonuspunktid Estraveli kaudu tehtud tellimuste eest
- Soodustused Estraveli teenustasudest
- Eripakkumised ja soodustused partnerfirmadelt

Talveromantika Sagadis

Lumine talv on mõnus aeg mõisapuhkuse nautimiseks. Talveromantika pakett kahele algab 69 eurost (1079,62 kr, tavahind 121 eurot ehk 1893,24 kr). Paketis sisaldub üks öö majutust terrassiga kaheinimese toas koos kolmekäigulise õhtusöögi hotelli restoranis ning hommikusöögi. Suurepäraselt loodust on võimalik nautida lumistel matkaradadel ja mõisapargis. Õhtusöögi menüüga tutvu lähemalt Estraveli kodulehel.

Pakkumine kehtib kuni 31.03.2011.

UUED KAARDIPARTNERID

Noa Noa

Noa Noa sai alguse juba 30 aastat tagasi Taanis ning on täna kujunenud üheks Skandinaavia juhtivamaks moebrändiks. Noa Noa on stiilne, naiselik ja pisut romantiline skandinaavialik tootemark, mis sobib nii natuurilt natuke boheemslaslikele kui ka kvaliteeti ja iseloomuga kangaid austavale traditsioonilisemale naisele. Iga kollektsiooniga seondub alati oma lugu, mille jaoks on disainerid inspiratsiooni saanud erinevatest riikidest ja kultuuridest. Noa Noa kauplus asub Rocca al Mare kaubanduskeskuses.

Soodustus 5% kaubavaliku tavahindadest.

Kaardiomaniku sünnipäevanädalal soodustus 10%.

Sagadi mõisa restoran

Sagadi härrastemaja valmimise ajal 18. sajandi keskpaiku veel suuri söögisaale ei tuntud. Söödi üksinda oma tubades, kuhu toatüdruk tõi kupliga kaetud vaagnal sooja toitu. Vaid suuremate vastuvõtude ajal kaeti pidulik laud härrastemaja saali.

Tänapäeval ootab külalisi aga Sagadi mõisa hotelli teisel korrusel asuv restoran, mis sobib nii intiimseteks õhtusöökideks kui ka suuremateks kogunemisteks. Külmadel talveõhtudel lisab restorani õdusust elav kaminatuli. Kuumadel suvepäevadel saab end jahutada, nautides karastavaid jooke ja erinevaid suppeid

restorani suveterrassil. Restorani *à la carte* menüüsse on peakokk teinud valiku rahvusvaheliselt tuntud roogadest, kuid Sagadi eripäraks on ulukilihast valmistatud toidud.

Soodustus 10% restorani menüü ning saunade kasutamise tavahindadest.

Restoran Olevi Residents

Restoran Olevi Residents on maitsekülluse näide, kus töötavad Skandinaavia maade parimad kokad. Kõikvõimalike vürtsitaimede ja juurte maitse ühendamine restorani retseptides teevad rõõmu ka kõige nõudlikumale kliendile. Restorani menüü sisaldab ka rohkesti taime-toite maailma kõige erinevamate köökidest, millele pakub lisa külluslik veinivalik. Restoran Olevi Residents asub vanalinnas, aadressil Olevimägi 4.

Soodustus 20% restorani menüü tavahindadest.

Riva Cafe

Otse Pirita jõe kaldal on ukсед avanud Riva Cafe, mille rikkalikus menüüs on nii kergemaid suppeid kui ka toitvaid roogi. Riva Cafes kohtuvad traditsioonid uute tehnoloogiatega ehk pakutakse koduseid roogi nüüdisaegses serveeringus ning magustoiduks oivalisi küpsetisi oma kondiitritelt. Riva Cafe asub Pirita jõe kaldal aadressil Kloostri tee 6.

Soodustus 10% restorani menüü tavahindadest.

SISETURISMI PAKKUMISED

Lisateave ja tellimine Estraveli siseturismi osakonnast siseturism@estravel.ee või 626 6233.

Romantiline reesõit

Kas teate, et kõige varasem seletus valentinpäevale on leitud loodusest? Juba keskajal usuti, et valentinpäevast alates hakkavad linnud paarilist otsima.

Sõbrakuul on võimalik nautida Maria talu ümbruse kaunist loodust romantilise reesõiduga mööda lumiseid metsateid. Sõidul on kaasas piknikukorv pirukate ja kuumajoojaga. Pärast reesõitu karges looduses on võimalik mõnuleda metsaveerel püstkojas lõkketule paistel või lisatasu eest talurahva spaasaunades. Seejärel ootab aga rehetoa küünlavalgel maitsev õhtusöök taluroogadest. Pakett kahele maksab 80 eurot (1251,73 kr) ning sisaldab ka ühte ööd majutust koos hommikusöögiga.

Maria talu asub Kõpu külas Pärnumaal. Pakkumine kehtib kuni 26.03.2011.

Lae end uue energiaga Grand Rose Spas

Tõenäoliselt ei saa miski olla mõnusam, kui võtta enda jaoks hetk koos kallima, perekonna või sõpradega ja põgeneda lühipuhkusele Saaremaale. Lõõgastavad saunad, soojad basseinid ja värskendavad spaahoolitsused on parim kingitus iseendale. Soodushinnaga spaapakett kahele Grand Rose Spas algab 78 eurost (1220,43 kr, tavahind 135,08 eurot, 2113,54 kr). Pakett sisaldab majutust koos hommikusöögiga restoranis Rose, piiramatu spaa- ja saunakeskuse Rosaarium külastust, klassikalist massaaži ning lõõgastavat soolakoopaseansi mõlemale. Lisaks reedel ja laupäeval tasuta sissepääs ööklubisse Diva.

Grand Rose Spa Hotel asub Saaremaal Kuressaare keskklinnas. Pakkumine kehtib kuni 15.03.2011.

Talvine lõõgastus Viimsi spaas

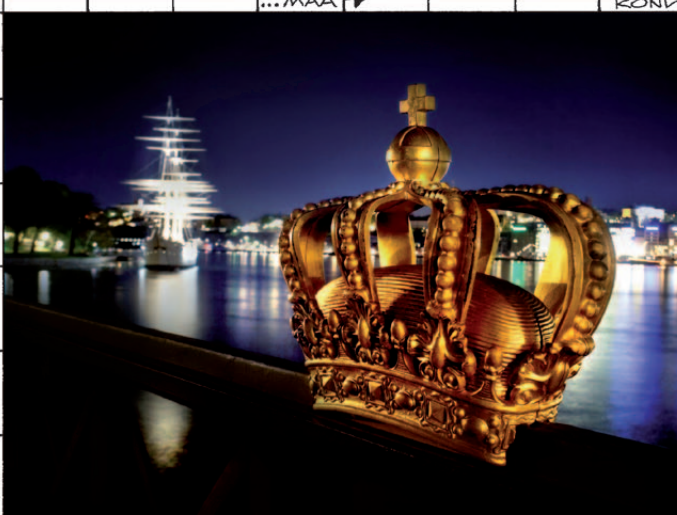
Viimsis ootab külalastajaid luksuliku spaa- ja saunakeskuse viie sauna, erinevate basseinide ja mitmekülgsete veeatraksioonidega. Talvine lõõgastuspakett kahele algab 78 eurost (1220,43 kr, tavahind 135,08 eurot ehk 2113,54 kr).

Pakett sisaldab ühte ööd majutust kaheinimesetoas koos hommikusöögiga restoranis Meritäh, piiramatu eksootilise spaa- ja saunakeskuse külastamist, jõusaali kasutust, klassikalist massaaži ja lõõgastavat soolakoopaseansi mõlemale. Lisaks on Viimsi spaahotellis avatud Eesti uusim lastekeskus Rõõmupisik koos uisuväljaga ning kuni kuueaastased lapsed majutuvad lisavoodita tasuta.

Viimsi spaahotell asub Tallinna külje all aadressil Randvere tee 11. Pakkumine kehtib kuni 15.03.2011.

										
	MÄESTIK INGLIS- MAAL LED... BAND						SARN- TÄHEZ EUR.RIIK MAAILMA- JAGU			
		NEOON ODAV VALJA MÕIK, SOOMEK.								
			"GORIOT" KANTA... SOOME, MAAKOND				...SAM- MAS BOOR ...SPE, BAND			
			...-KIRI RAHYA- LIT KUIVATA- TAVVILI			TERAVILI IRAQI AIRWAYS STERIILNE				
PEALINN VLTAVA JÕE AÄRES										
	MAA- NINAD TOIPUD MOTOR- SHIP					MERI VAIKSES OOK. ITAALIA FI-LINN				
			EUR.RIIK KÜDOD NIAD 100, VENEK.			ROHELINE PURSKET KIVIM PÕHJA- OSSEETIA	AAFRIKA RIIK UMBES RÕIVAESE			
	ÜMBRIKU KLEEBIS LEHTAL POSE NÄITLEJA						KLOOR- ISIKU- KOOD ELEVANT		SIBERI JÕGI KLASS ILMA- KAAZ	
	MAASTIKU- KAITSE- ALA SE TOMAA KÜLA	KREEKA SAAR HÜÜD- SONA	PÄLMA (KANAA- RIDE 3) LINN VENEM.			SOOME LINN "... JA "LINN" TELESARI"		MATH, INGL.K. ENNÄE, HIMUR	TÕUGE ...LECOQ ...BEEK- MAN	
			KÕRBE- SAARED KELK 3				ALEVIK SAKU VALLAS ...ES SALAAM			
					HÄNNI- BAL KENAD			OLD... LONDONI TEATER JORJEN		
		MADA- GASKARI POOL- AHVID FOSFOR				TAIM "ITK" (A.PÄRT)				
RIIK KAGU- AASIAS AUTO- MARK		KALAD NJUUTON MEETER COMO HOTELL			...SÄRK MÄETIPP VENEK. ...MAA		INTER- NETI SUHTLUS- KESK- KOND			BALEA- RIDE SAAR ...LAUAD
							VÄIKE ASULA ALEVIK RAPLA- MAAL			HAPNIK ALEVIK VÕRU- MAAL
		...TASS EMAND PAL SEGNO								
										VÄAVEL SUUSA- TAJA UNITED AIRLINES
		KUNSTI- TEOSE LIIK ...MEE3 FLUOR.					...ALU- MIINIUM AAR ...99, TEATER			
RIIK OKEAA- NIAS ITAALIA KIRJANIK			LIHA- VÜRST, KAUBA- MARK							...-PETRI, MÄETIPP KRIMMIS

Saada vastus 30. märtsiks 2011 estravel@estavel.ee ja osaled 65-eurose Estraveli kinketseki loosimises.

Eelmise numbri ristsõnale õigesti vastanute hulgast sai Estraveli kinketseki Esta Talsen. Palju õnne! Me võtame ise ühendust.

iPad

Internet ja e-mailid, fotod ja filmid, raamatud ja ajakirjad, mängud ja muusika.
Sinuga diivanil ja rannas, autos ning lennukis.

IM Arvutid iDeal APR salong. Narva mnt 7, Tallinn
IM Arvutid iDream APR salong. Endla 45, Tallinn

meie uued lennukid

on nii mugavad,

sest nad on ehitatud ümber sinu

 ESTONIAN AIR

www.estonian-air.ee